

Občan

27. SEPTEMBER / KIMAVEC 2002, GLASILO OBČINE DESTNIK, LETO VII, ŠTEVILKA 8 (70)

VABILO

V soboto, 19. oktobra, bo ob 8. uri delovna akcija v Janežovcih, ob 11. uri pa predstavitev projekta za izvedbo termalne vrtine v Janežovcih. Projekt bo predstavil mag. Andrej Lapajne.

Na predstavitev so vabljeni novinarji Radio-Tednik-a Ptuj, TVS-a, Večer-a, POP TV-a, regionalne televizije, Radia Slovenske gorice in Dela.

Vabljeni!

Vaški odbor Janežovci za sanacijo devastiranega območja glinokopa in Občina Destrnik

GASILSKA ZVEZA DESTNIK in PGD DESTNIK

vas vabita

na 2. dan gasilcev GZ Destrnik in predajo novega gasilskega vozila PGD Destrnik, ki bo v nedeljo, 29. septembra 2002, na Destrniku. Več o programu preberite na strani 3.

*Predsednik PGD Destrnik:
Marjan Zelenik*

*Predsednik GZ Destrnik:
Janez Irgl*

ODPRLI KMEČKO TRŽNICO

V nedeljo, 18. avgusta, je na Destrniku potekal 21. tradicionalni kmečki praznik, ki ga je organiziralo domače turistično društvo. Številni obiskovalci so si najprej ogledali likovno razstavo, sledila je otvoritev kmečke tržnice. V paradi starih ljudskih običajev je nastopilo 20 skupin, največ iz vasi Jiršovci, v paradi starih traktorjev je bil najstarejši traktor letnik 1950. Ob koncu prireditve so še podelili priznanja za vzorno urejene hiše, kmetije in poslovne prostore.

Jesenska opravila

Prireditve se je pričela ob 13. uri z otvoritvijo likovne razstave likovne sekcije KUD Angel Besednjak iz Maribora, na kateri je destrniške motive razstavljalo 11 razstavljalcev. Sledila je otvoritev kmečke tržnice na kateri so domače izdelke prodajali posamezniki, člani društva upokojencev Destrnik, članice društva kmetič Destrnik, članice turističnega društva pa so tržile znane destrniške gibanice. Kot je povedala predsednica turističnega društva Danica Pernat

razmišljajo, da bi destrniška kmečka tržnica postala tradicionalna in naj bi bila odprta vsaj enkrat mesečno. Nastopila pa je tudi domača folklorna skupina.

Na paradi starih ljudskih običajev so obiskovalci lahko videli kosce s katerimi se je predstavil Destrniški oktet, kornjsko vprego s kosilnico, urbaneke terilje, proizvodnjo mleka, pastirje iz Levanjcev, mlatitev pšenice na ročni pogon in na pogon s starim motorjem,

tolčenje jabolk, jesenska opravila, mletje in stiskanje jabolk, rezanje slame in koruznice, tesarje lesa, popravilo starih sodov, kuhanje žganja, »šranganje« – zapiranje poti nevesti in šaljive igre ter veliko drugih hišnih opravil, ki so jih nekoč opravljali na podeželju. V povorki so sodelovali tudi občinski svetniki, ki so prikazali mlatitev s »drešmašinom«. Kamion na katerem so svetniki mlatili pa je (brez voznškega dovoljenja C-kategorije) vozil župan občine Destrnik Franc Pukšič. Ob pogledu na prikaz mlatenja občinskih svetnikov so nekateri hudomušno pripomnili, da svetniki ne prikazujejo starega kmečkega opravila temveč opravljajo samo svoje delo - mlatijo prazno slamo. Po končani povorki so pripravili parado starih traktorjev, v kateri je sodelovalo sedem traktorjev. Najstarejši je bil traktor Boška Meška iz Mestnega Vrha, letnik 1950.

Ob koncu prireditve so še podelili priznanja za vzorno urejene hiše, ki so jih prejeli: Brigita in Stanko Solina iz

Jiršovcev, Marija in Franc Kumer iz Svetincev, Valerija Saško iz Janežovcev, Jelka in Marjan Irgl iz Ločkega Vrha, Slavko in Veronika Rodošek iz Zg. Velovlaka in Terezija Pihler iz Levanjcev. Za vzorno urejene kmetije pa so priznanja prejeli Jožica in Janko Markež iz Placarja, Stanko in Nada Pukšič iz Doliča in Ana Šemenko iz Placarja. Slikopleskarstvo Branko Goričan iz Placarja in umetno kovaštvo Graj iz Vintarovcev pa sta prejela priznanja za vzorno urejen poslovni objekt. Priznanje za oblikovanje zanimivih likov pa je prejel Branko Krajnc iz Strmca pri Destrniku. Za dobro voljo med prireditvijo pa je poskrbela Štajerska godba pod vodstvom Borisa Roškerja, kasneje se je pridružil še Rudi Šantl. Poleg domačega župana se je kmečkega praznika udeležil tudi poslanec hrvaškega parlamenta Vendran Lendič. Prireditve je povezoval Marjan Nahberger s ptujskega radia.

*Zmagoslav Šalamun
(Radio – Tednik Ptuj)*

Dobitniki priznanj za vzorno urejeno okolje

Občan

Izdajatelj: Občinski svet Občine Destrnik

Uredništvo: Nataša Žižek, Milena Širec, Renata Čuček in Sabina Žampa.

Glasilu prejemajo vsa gospodinjstva v Občini Destrnik brezplačno.

Javno glasilo OBČAN - GLASILO OBČINE DESTRNIK je vpisano v evidenco javnih glasil pod zaporedno številko 1365.

Naslov uredništva: OBČAN, Vintarovci 50, 2253 Destrnik.

Telefon: 02/752-09-00

Telefaks: 02/752-09-02

E pošta: casopis.obcan@siol.net

Časopis OBČAN izhaja v nakladi 850 izvodov

Prva številka časopisa Občan je izšla 25. julija 1996.

Odgovorna urednica: Nataša Žižek

Lektorica: Bojana Kolenko

Oblikovanje in tehnično urejanje: Pika, Zmagoslav Šalamun, s.p., Biš 61, 2254 Trnovska vas

Tisk: Tiskarna Grafis, Požeg 4, Rače

RADIOPTUJ
89,8 • 98,2 • 104,3 MHz
radio, ki je na vaši frekvenci

TEDNIK
vaša štajerska kronika

SE ZGODBA O GLINOKOPU KONČUJE?

V soboto, 7. septembra, se je več kot sto občanov občine Destrnik - predstavnikov društev, vasi, odborov, svetniki in uprava občine – zbralo v Janežovcih na zemljišču, ki ga je odkupila občina, ter s sekirami, kosami, motornimi žagami, krampi pričelo čistiti teren. Lotili so se dela, ki ga ne morejo opraviti stroji, ampak samo človeške roke.

O glinokopu je bilo že veliko zapisanega in župan Franc Pukšič pravi: »Res se je veliko pisalo, kar je posledica tega, da so tisti, ki so upravljali z zemljiščem nevestno gospodarili z zemljo in površinami, ki so jih dobili v obdelavo, predvsem pa so bili nekorektni do občanov. Tu se je več kot 30 let izkopavalo in do danes nihče ni vložil niti tolarja v sanacijo. V občini smo se odločili, da temu naredimo konec, in pričeli smo s sanacijo tega glinokopa. Pregledali smo celoten teren in

ga tako daleč uredili, da bodo investitorji, ki prihajajo v ta kraj, videli, v kako čudovit kraj Slovenskih goric so prišli. Videli pa bodo tudi, da je to zemlja s človeško dušo.«

Osnovni namen akcije je priprava območja za turistično rekreacijske namene. V občini Destrnik so že naročili izdelavo projektov, ki naj bi bili dokončani do konca meseca, za 1000 metrsko vrtino v Janežovcih. Po besedah župana Pukšiča vsi podatki kažejo, da Janežovci nimajo samo odlične

zdravilne glin, ampak ležijo na dovolj veliki količini tople vode z dovolj visoko temperaturo. Geološki zavod Republike Slovenije pripravlja projekte skupaj z ministrstvom za šolstvo in šport, ki je zraven občine tudi investitor, in bo svojo nalogo v kratkem zaključil, takrat pa bomo projekt predstavili.

Na vprašanje katere objekte nameravajo zraven kopališča še zgraditi, Pukšič odgovarja: »Najprej moramo narediti vrtino in tako priti do termalne vode. Menim, da to zraven ostalih naravnih danosti, ki jih v Janežovcih imamo, ne pomeni samo velike pridobitve za našo občino, ampak za celotne Slovenske gorice, saj gre med drugim za nova delovna mesta.

Mislim tudi na dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Premalo je imeti dopolnilno dejavnost, moraš imeti tudi tistega, ki troši. Prizadevali si bomo, da bi v Janežovce pripeljali investitorje. Prve korake smo naredili, seveda pa investicijske korake morajo narediti tisti, ki imajo denar - in ti se za Janežovce že zanimajo. Prepričan sem, da bomo tudi v tem projektu uspeli, saj so nam do sedaj uspeli vsi projekti, ki smo si jih zastavili v občini, pa če hočete, tudi širše.«

Zmago Šalamun
(Radio - Tednik Ptuj)

Skupinski posnetek

Iz sobotne delovne akcije

Počitniška dejavnost

Nekateri mislite, da so počitnice samo čas za počitek. A se motite, saj so v OŠ Destrnik vse poletje potekale različne dejavnosti: rekreativne ali poučne. In ena od njih je bil tudi plesni krožek, ki je potekal od 29. julija do 2. avgusta pod mentorstvom ge. Milene Širec, koreografijo pa je sestavljala Natalija Hauptman.

Krožka se nas je udeležilo 10 deklet, večinoma bivših sedmošolk, nekaj časa pa je z nami plesala tudi deklica iz 2. razreda. Vse smo krožek obiskovale iz podobnega razloga: zaradi dolgega časa ali pa zaradi interesa, vse pa smo zelo uživale.

Jasmina Hauptman, 8.c

Občan - 27. september 2002

GASILSKA ZVEZA DESTRNIK in PGD DESTRNIK

vas vabita

na 2. dan gasilcev GZ Destrnik in predajo novega gasilskega vozila PGD Destrnik, ki bo v nedeljo, 29. septembra 2002, na Destrniku.

Petek, 27. septembra 2002,

ob 17. uri operativno - taktična vaja (pred OŠ Destrnik)

Nedelja, 29. septembra 2002,

- ob 13.15 uri sprejem gostov

- ob 13.45 uri formiranje parade

- ob 14. uri mimohod gasilcev in gasilske tehnike,

- predaja raporta,

- slavnostni govor,

- beseda gostov,

- predaja in krst vozila.

Pokrovitelj je Občina Destrnik.

Slavnostni govornik bo dr. Anton Grizold, minister za obrambo.

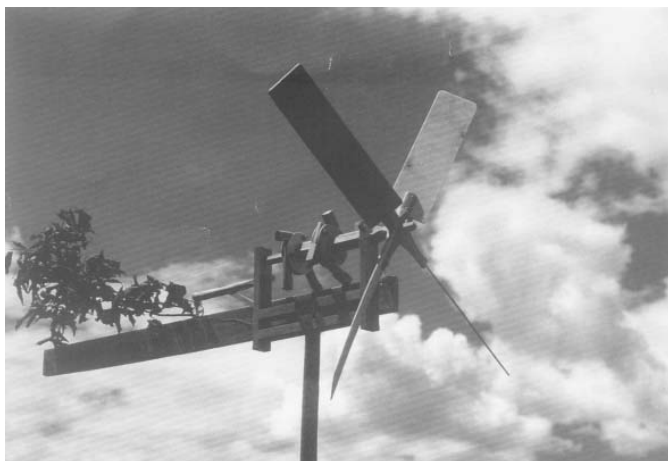
Po končanem uradnem delu vas bo zabaval ansambel Navihanke.

Vljudno vabljeni!

Predsednik PGD Destrnik:
Marjan Zelenik

Predsednik GZ Destrnik:
Janez Irgl

»RAD JE ŠEL PA GLASEN JE BIL«

Goriški klopotec

Foto: Jože Ušljaj

Poznate ta žvic? Franček in Micika sedita pred hišo in gledata po haloških gorica. Prileti po zraku helikopter pa se Micika zadere: »Glej glej, Franček, klopotec nama je vujša z bregala!« Sedita dalje in naenkrat prileti po zraku avion. Pa se Franček zadere: »Micika, pa našemi bogeci se je tudi zmejšalo, da po lufti leta!«

Klopotec je mehanična naprava, izdelana iz lesa. S svojim ropotanjem odganja ptice, ki v času zorenja grozdja zobljejo jagode. Klopotec je razširjen v SV-delu Slovenije: v Slovenskih goricah, Halozah, Prlekiji in na Goričkem. Klopotci se pokrajinsko razlikujejo po številu peres. Različno je tudi število kladivc, ki udarjajo po deski in oddajajo zvok. Klopotce poznajo tudi v Avstriji in Porabju. Ni samo naprava za odganjanje ptičev, ampak je tudi ljudsko glasbilo, zato mora biti narejen natančno in upoštevajoč estetiko razmerja, pa tudi zakonitosti lesa in moči vetra. Raziskovalci so ugotovili, da je klopotec izvorna slovenska naprava, ki so jo avstrijski sosedeje prevzeli.

Deli klopotca so: stolec, drog, deska, vetrnice, tolkači, rep. Posamezni deli se po pokrajinah različno imenujejo. Zmaga Kumer ga v svoji knjigi opisuje tako:

Haloški in goričanski klopotec se ne razlikujeta dosti po zgradbi, bolj po izrazih. Haloški ima tri vetrnice, *père*, goričanski pa dve, toda število kladivc, *maclekov* ali *kicov*, je pri obeh nedoločeno. Če je pri haloškem za *rep* močna košata veja namesto metle, je to nemara odvisno od velikosti klopotca

oziroma dolžine vetrnic. Ponekod pravijo vetrnicam tudi *letance*, ogradju, v katerem počiva gredelj, *jarm*, kolescem, kjer so gibljivo pritrjena kladivca, pravijo *potički*, deska, na katerega udarjajo, je *blanja*, drog, kamor nasadijo klopotec, je *drevo* ali *ranta*. V Porabju pravijo klopotcu *klafoutec* ali *klafoutec*. Zdaj ga naredijo za strašilo liscam in vranam, včasih, to je pred prvo vojno, ko so še imeli vinograde, je bil vinogradniški in je tudi tako narejen. Ima *stolec*, na katerem so *gredev*, *vötrence*, *klapače* in *rep*.

Klopotci niso vsi enako veliki. V Slovenskih goricah pravijo majhnemu *raglec*. Glas klopotca ni navadno ropotanje; klopotec *klenka*, *igra*, *bije*, *se zaganja*, *rezgeta*, *poje*. Ponekod v Halozah ga oponašajo. V Kuzmincih pravijo, da poje: »Dedek nese püto dreka.« Povedati je treba, da na haloškem ni *deda* in *babe*, lutk, ki plešeta vrh goričanskega, kadar se vrti. Tudi klopotci po Slovenskih goricah pojejo. Ponekod na Koroškem si postavijo klopotec zlasti na samotnih kmetijah, da bi jim odganjali ptice roparice, ki ogrožajo perutnino. V Rožu pravijo takemu klopotcu kar *ropotec* in namesto deske pritrldijo staro koso, da je zvok ostrejši. Te vrste klopotci so lahko na vodni pogon, na gredelj, namesto vetrnic so natak-njene lopute - kot pri mlinskem kamnu. V Malkovcu pri Mokronogu so ob mlatvi postavljali tako narejene klopotce, da so utihnili, če so fantje ukradli šopek, ki je bil

pritrjen na klopotcu.

Pesem klopotcev je mogoče slišati le kratek čas. Prvi se oglasijo o veliki maši, t.j. 15. avgusta, ali za jernejevo, 24. avgusta, in ostanejo v vinogradu do trgatve.

Po Franju Bašu je slovensko ozemlje s klopotci najskrajnejši rob območja, kjer so ali so bili mlinci na veter, kajti pri obeh so nujni sestavni del vetrnice. Nemški etnolog L. Kretzenbacher ugotavlja, da je klopotec izvorno slovenski in so ga avstrijski Štajerci prevzeli od slovenskih sosedov z imenom vred (nem. Klapotetz je iz slov. klopotec). Kot dokaz, da latinščine večim študentom in dijakom popito vino še ni zapletalo jezika, so morali brez napake povedati: Bonus klopotec in suo klopociterio klopocitabiliter klopocitat. Noster klopotec est bonus klopotec. Ergo noster klopotec in suo klopociterio klopocitabiliter klopocitat. Najstarejše pisano pričevanje o klopotcu je iz leta 1797.

Da izdelava klopotca ni naključna, pove izdelovalec klopotcev Jože Ošljaj iz Filovc v Prekmurju. V kolutu so po trije klepači, navadno iz bukovine, in ko udarjajo po deski pod pravilno narejenim kotom, prostozvenijo. Koluta sta dva ali so štirje. Klepači udarjajo po vrsti: prvi kolut, tretji, drugi in četrti.

Najnovejše avstrijske raziskave so pokazale, da je za odganjanje ptičev najboljša deska dreveskoščičarjev. Oddajajo frekvenco zvoka, ki je človeško uho ne sliši, ptiče pa odganja. Prav tako mora biti upoštevano pravilno razmerje v teži med desko in klepačem, ki je 1 : 30. Če tega ni, se klepač ne odbije od deske in njegov zvok je drdran. Ugotovil je, da imajo haloške vetrnice majhen nagib, potrebujejo pa precej vetra. Ko začne pihati, ima klopotec prevelike obrate, znori, in se hitro obrabi. »In kar se klopotcev tiče: takih, ko so včasih bili, ni več.« Funkcija klopotca je, da preganja ptiče, hkrati pa je tudi ljudsko glasbilo. Zato je potrebno upoštevati vsa razmerja v dolžini in teži lesa, hkrati pa izdelovalec ne sme pozabiti, da se mora klopotec vrteti, z njim pa vetrnice, če hoče doseči njegovo namembnost. »In to so naši predniki že zdavnaj pogruntali.«

Prvi klopotec je Jože naredil 1945. leta, do danes jih je pa že trideset, največ goričkih.

Jelka Pšajd

Literatura in viri:

- Janez Bogataj, Prleški klopotec, internetna stran.
- Zmaga Kumer, Ljudska glasbila in godci, Ljubljana, 1983.
- Jože Ošljaj, roj. 1930, Filovci.

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO

DESTRNIK

Destrnik 9

2253 Destrnik

CENIK NAJEMA DVORANE PGD DESTRIK

Najem dvorane PGD Destrnik znaša:

1. Najem dvorane na dan:

- pozimi 25.000 SIT
- poleti 15.000 SIT

2. Najem dvorane na uro

- pozimi 1.200 SIT
- poleti 800 SIT

Urna postavka se obračunava pri najemu dvorane PGD Destrnik za valet, različne prireditve, vaje folklorne, plesne vaje in podobno. Najem obsega uporabo dvorane in sanitarij.

Kontaktna oseba je gospodar PGD Destrnik Franc Fridl, GSM: 041/603-963.

Predsednik PGD Destrnik
Marjan Zelenik

Uradni vestnik

Leto VII, številka 7

(Občina Destrnik)

27. september 2002

VSEBINA

1. ODLOK

o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališča v občini Destrnik

2. PRAVILNIK

o merilih za oddajanje, pripravo in vzdrževanje grobov

3. RAZPIS

za kreditiranje kmetijske proizvodnje in za dodelitev posojil za pospeševanje razvoja kmetijstva, podjetništva in drobnega gospodarstva v letu 2002 občanom občine Destrnik

4. RAZPIS

za dodelitev sredstev za čiščenje kmetijskih zemljišč v občini Destrnik v letu 2002 - 2

5. RAZPIS

za dodelitev sredstev za intervencije ohranjanja razvoja kmetijstva v občini Destrnik za leto 2002

1.

Na podlagi 29. in 61. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 6/94, 45/94, 57/94, 14/95, 20/95, 63/95, 73/95, 9/96, 39/96, 44/96, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98, 74/98, 12/99, 16/99, 59/99, 70/00, 100/00, 28/01, 87/01 in 16/02), 12. in 25. člena Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (Uradni list SRS, št. 34/84, 5/90, Uradni list RS- stari, št. 26/90, 10/91, Uradni list RS/I, št. 17/91, Uradni list RS, št. 13/93 in 66/93), 3. in 25. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 25/83, 42/85, 47/87, 5/90, Uradni list RS, št. 10/91, 13/93 in 66/93, 35/97, 87/97 in 73/98), 4. člena Odloka o gospodarskih javnih službah v Občini Destrnik (Uradni vestnik Občin Ormož in Ptuj, št. 12/95), 6. in 8. člena Odloka o režijskem obratu v Občini Destrnik (Uradni vestnik Občine Destrnik, št. 6/01) in 15. člena Statuta Občine Destrnik (Uradni vestnik Občine Destrnik št. 1/99) je Občinski svet Občine Destrnik na 5. izredni seji, 09.09.2002 sprejel

ODLOK

o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališča v občini Destrnik

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se za območje občine Destrnik opredeli način opravljanja pokopališke in pogrebne dejavnosti, nadzor nad izvajanjem ter določijo pogoji in postopek za oddajo posameznih del oziroma celotne dejavnosti v upravljanje.

2. člen

Pokopališka in pogrebna dejavnost ter urejanje pokopališča so komunalne dejavnosti posebnega družbenega pomena, ki med drugim obsega pogrebne storitve. Pokopališko in pogrebno dejavnost lahko

opravljajo:

- podjetja kolektivnih komunalnih storitev;
- osebe zasebnega prava na podlagi pridobljene koncesije.

Urejanje pokopališča lahko opravljajo:

- režijski obrat Občine Destrnik,
- podjetja kolektivnih komunalnih storitev,
- osebe zasebnega prava na podlagi pridobljene koncesije.

Te osebe lahko tudi gospodarijo s posameznimi objekti in napravami.

Upravljevec pokopališča je dolžan v celoti izvajati določila tega odloka in Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč.

3. člen

Pokopališče se zgradi ali razširi na območju, ki je določeno z dolgoročnim planom občine na podlagi ureditvenega načrta. Zemljišče, na katerem se predvidi izgradnja pokopališča, ne sme biti močvirnato. Ravno tako meteorna oziroma podtalna voda s tega področja ne sme vplivati na studence, vodnjake, ribnike, vodnorekreatijske površine in podobno.

4. člen

V občini Destrnik je pokopališče v vasi Ločki Vrh.

5. člen

Pokopališki okoliš pokopališča v Ločkem Vrhu predstavlja območje cele občine Destrnik.

6. člen

Na pokopališču se pokopavajo vsi, ki umrejo v pokopališkem okolišu, z izjemo oseb, ki so izrazile željo, da žele biti pokopane na katerem drugem pokopališču ali tako želijo njihovi svojci; pa tudi osebe, ki ne umrejo v pokopališkem okolišu, pa so za časa življenja izrazile željo, oziroma tako želijo njihovi svojci, ne glede na veroizpoved, državljanstvo, narodnost ali raso.

7. člen

O ustanovitvi novega ali razširitvi in opustitvi obstoječega pokopališča odloča občinski svet na predlog župana, po predhodnem soglasju pristojnega organa zdravstvene inšpekcije.

8. člen

Občinski svet imenuje odbor za pokopališko dejavnost občine, ki:

- opozarja na nepravilnosti,
- pripravlja predloge tekočega vzdrževanja objektov in naprav na pokopališču,
- pripravlja predlog letnih najemnin za grobove,
- opravlja druge naloge po nalogu občinskega sveta.

II. NAČIN IN ČAS POKOPA

9. člen

Umrli leži praviloma v mrliški veži, razen v primerih, ki jih določa 5. člen Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (Uradni list SRS, št. 34/84 z dopolnitvami).

Prevoz umrlega s kraja smrti na kraj, kjer leži oziroma na kraj upepelitve je dovoljen samo s posebej prirejenim vozilom.

Prevoz na pokopališče je dovoljen potem, ko je nastop smrti ugotovljen po predpisih o mrliški pregledni službi.

10. člen

Pokop umrlega se opravi na pokopališču v skladu s pokopališkim redom na krajevno običajen način.

Način pokopa in pogrebne svečanosti je treba opraviti v skladu z voljo umrlega. Če umrli ni izjavil svoje volje, odloči o tem oseba, ki je stalno živela z njim ali druga z zakonom določena oseba, v primeru, da umrli ni imel svojcev, odloča o načinu pokopa za zadeve socialnega skrbstva pristojen organ občine, v katerem je oseba umrla ali bila najdena.

Anonimni pokop se opravi po volji umrlega.

Anonimni pokop se opravi brez označbe imena umrlega s pokopom krste ali žare oziroma raztrositvijo pepela na posebej določenem prostoru.

11. člen

Pokop oziroma upepelitev se opravi na podlagi listine o prijavi smrti matičarju in po preveritvi njenega dejanskega nastopa, ki jo opravi pooblaščen oseba po predpisih o mrliški pregledni službi.

Pokop oziroma upepelitev se opravi, ko je poteklo najmanj 36 ur od nastopa smrti.

Po ugotovljeni smrti se pokop prijavi izvajalcu, s katerim se dogovori o vseh pokopaliških storitvah.

12. člen

Če pokop in pogrebne svečanosti organizira lokalna skupnost, se umrli lahko izjemoma pred pokopom položi tudi na določen kraj zunaj pokopališča. Verske skupnosti lahko v skladu s pokopališkim redom do pokopa položijo umrlega stanovskega predstavnika v objekt, ki je namenjen opravljanju verskih obredov.

13. člen

Umrli se položi v krsto in se pokoplje v grob na pokopališču, kot je določeno v 36. členu tega odloka.

Pokop zunaj pokopališča je dovoljen samo v izjemnih primerih, na podlagi dovoljenja za notranje zadeve pristojnega upravnega organa, po predhodnem soglasju za zadeve zdravstvenega varstva pristojnega organa, kjer se pokop opravi.

Upepeljeni ostanki umrlega se shranijo v žaro in pokopljejo v grob za klasičen pokop, v žarni grob ali se raztresejo na posebej določenem prostoru na pokopališču na podlagi dovoljenja za notranje zadeve pristojnega organa.

Občan oziroma svojci umrlega lahko izbirajo pokopališče, kjer naj bi bil umrli pokopan.

14. člen

Stroške pokopa morajo poravnati dediči umrlega oziroma oseba, ki je naročila pokop.

V primeru, ko poravna stroške pokopa občina, ima le-ta pravico do povračila pogrebnih stroškov iz zapuščine umrlega.

15. člen

Pokopi so vsak dan.

Uporaba vežice določa upravljavec pogrebnih storitev.

III. POGREBNE STORITVE IN SVEČANOSTI

16. člen

Upravljavec pokopališča ne sme izvesti pokopa, če mu ob prijavi oziroma pred pokopom ni predložena listina o prijavi smrti. Kadar smrti ni mogoče prijaviti, se prijavi pokopa priloži druga listina, predpisana s posebnim zakonom.

17. člen

Na pokopališču v občini Destrižnik se opravljajo pokopi vsak dan v tednu v skladu z dogovorom med upravljavcem in svojci pokojnika.

18. člen

Vsakemu umrlemu občanu mora biti zagotovljen dostojen pogreb v skladu z njegovo poslednjo voljo ali željo njegovih sorodnikov oziroma naročnikov pogreba.

Pogrebna svečanost se opravi v skladu z določili tega odloka.

19. člen

Udeležencem pogrebne svečanosti, ki želijo počastiti spomin pokojnika, je zagotovljeno, da lahko svobodno in nemoteno prisostvujejo kot enakopravni udeleženci.

Udeleženci pogrebne svečanosti so osebe, ki prisostvujejo pogrebu v lastnem imenu in vsi, ki se udeležijo pogreba kot zastopniki pravnih oseb.

Pogrebna svečanost se opravi na pokopališču, kjer bo pokop. O pogrebnih svečanostih je izvajalec dolžan obvestiti javnost z obvestilom na oglasni deski pokopališča ali na krajevno običajen način.

20. člen

Na željo pokojnika ali njegovih sorodnikov se pogreb lahko opravi v družinskem krogu.

21. člen

Pogrebna svečanost se prične z dvigom pokojnikove krste ali žare z mrliškega voza ali odra. Če v pogrebnih svečanostih sodeluje godba ali pevski zbor, pred začetkom spreveda zaigrajo ali zapojejo žalostinko. Sledijo lahko verski obred in poslovilni govori.

22. člen

Pogrebni sprevod se odvija od kraja, kjer se prične pogrebna svečanost, do groba na pokopališču.

Pogrebne svečanosti se odvijajo na krajevno običajen način.

V primerih, ko se pogrebne svečanosti odvijajo v sklopu mrliške veže, se po končani svečanosti oblikuje pogrebni sprevod.

23. člen

Razpored v pogrebnem sprevedu je praviloma naslednji: v primeru cerkvenega pogrebnega obreda je na čelu spreveda državna zastava z žalnim trakom, nato križ in za njim praporji oziroma se upošteva volja pokojnika ali njegovih ožjih svojcev.

V primeru civilnega pogrebnega obreda je na čelu spreveda državna zastava z žalnim trakom, nato pa praporji.

Za praporji gredo nosilci pokojnikovih odlikovanj in priznaj, godba, pevci, nosilci vencev, pogrebni voz ali nosilci krste s pokojnikom oziroma z žaro s posmrtnimi ostanki pokojnika, najožji svojci pokojnika in za njimi ostali udeleženci pogreba. V primeru cerkvenega pogrebnega obreda gre duhovnik pred krsto ali žaro.

24. člen

Ko pride pogrebni sprevod do groba, se krsta ali žara s pokojnikom položi na grob. Ob grobu se zvrstijo: svojci pokojnika, nosilci zastav, praporjev, odlikovanj in vencev,

govorniki, predstavnik verske skupnosti in drugi udeleženci pogrebne svečanosti.

Pri odprtem grobu sledijo še poslovilni govori predstavnikov občine in drugih udeležencev, pozdrav z zastavami in praporji, nastop godbe in pevcev ter verski obred, če sodeluje predstavnik verske skupnosti.

25. člen

Društvo, ki ima ob pogrebnih svojih članov posebne običaje (lovci, gasilci idr.), se lahko z njimi vključijo v pogrebne svečanosti.

Če pri pogrebnih svečanostih sodeluje častna enota z vojaškim ali lovskim orožjem, se častno salvo izstrelijo ob pozdravu zastav in praporov pokojnika.

Pri tem mora biti zagotovljena varnost občanov in premoženja, za kar je odgovoren vodja enote.

Za vojaške enote, organe za notranje zadeve, ki sodelujejo pri pogrebnih svečanostih, kakor tudi za organizacijo in potek takšnih pogrebov veljajo njihova pravila, vendar v skladu s poprejšnjo voljo umrlega ali svojcev.

26. člen

Najkasneje pol ure po končanem pogrebu je dolžan upravljavec pokopališča grob zasuti in ga začasno primerno urediti tako, da ne poškoduje sosednih grobov.

IV. VZDRŽEVANJE REDA, ČISTOČE IN MIRU NA POKOPALIŠČU

27. člen

V območju pokopališča ni dovoljeno:

- nedostojno vedenje; vpitje, glasno smejanje, razgrajanje in hoja po grobovih oziroma prostorih za grobove,
  - druge vrste onesnaževanja pokopališkega prostora in objektov v območju pokopališča,
  - poškodovanje mrliške vežice, opreme, grobov, nasadov in drugih naprav in predmetov v območju pokopališča,
  - opravljanje prevozov, kamnoseških, vrtarskih, kovino-strgarskih in drugih del na pokopališču, v času napovedane pogrebne svečanosti,
  - vodenje živali na pokopališki prostor in objekte v območju pokopališča,
  - vožnja s kolesom ali motornim vozilom in shranjevanje na pokopališču, razen otroških in invalidskih vozičkov,
  - odtujevanje predmetov s tujih grobov, pokopaliških prostorov in iz objektov v območju pokopališča,
  - sajenje ali odstranjevanje drevja ali okrasnega grmičevja brez dovoljenja upravljavca,
  - tlakanje ali drugačno oblaganje (npr. keramične ploščice) medgrobnih prostorov. Pokopališki red mora biti izobešen na pokopališču.
- Zidarska, kamnoseška in druga dela, ki so namenjena urejanju pokopališč in s tem povezanimi prevozi, se lahko opravljajo le v soglasju izvajalca javne službe oziroma občine.

28. člen

Izvajalec ima naslednje splošne pravice in

obveznosti:

- ugotavlja pravilnost mrljskih dokumentov za dovolitev pokopa;
- skrbi za urejenost in vzdrževanje pokopališča in mrljske vežice;
- izdela in vodi pokopališki kataster in načrt pokopališča z razdelitvijo na pokopališke oddelke in grobove;
- oddaja grobne prostore v najem ali zakup in vodi register sklenjenih pogodb;
- določa mesto, datum in uro pokopa, praviloma v dogovoru z naročnikom;
- organizira in opravlja pogrebe;
- skrbi za organizacijo javne pogrebne svečanosti;
- vodi evidenco o grobovih in pokopih;
- opravlja prekope grobov in nadzira dela na pokopališču;
- skrbi za red in čistočo na pokopališču in njegovi neposredni okolici ter v mrljski vežici;
- skrbi za urejanje in vzdrževanje mrljske vežice in njenega funkcionalnega zemljišča;
- skrbi za urejenost in vzdrževanje skupnih grobišč in obeležij žrtev vojn na pokopališču.

29. člen

Izvajalec je dolžan zagotoviti redno, tekoče in investicijsko vzdrževanje vseh skupnih objektov in naprav na območju pokopališča, komunalnih objektov in naprav in tehničnih ureditev, kot so:

- odlagališče smeti in odpadkov,
- ograje in poti v območju pokopališča,
- osvetlitev pokopališča.

30. člen

Najemniki grobov so dolžni vzdrževati grobove.

Če je grob tako zanemarjen, da kvari videz sosednjih grobov in pokopališča kot celote, se smatra, da je zapuščen.

Izvajalec je dolžan v takem primeru najemnika opozoriti ter določiti rok za ureditev groba, ki ne more biti daljši od dveh mesecev. Po preteku tega roka postopa občina ali po njenem pooblastilu izvajalec skladno z določbami četrtega odstavka 45. in 46. člena tega odloka.

V. UREJANJE POKOPALIŠČA

31. člen

Urejanje pokopališča obsega vzdrževanje pokopališča, razdelitev na posamezne vrste grobov in opustitev pokopališča.

Najpogostejša dela pri urejanju pokopališča so:

- čiščenje in odstranjevanje odpadkov in snega,
- košnja zelenic in urejanje cvetličnih gred,
- urejanje in obrezovanje žive meje,
- vzdrževanje poti,
- manjša vzdrževalna dela na objektih in napravah,
- vodenje katastra pokopališča.

32. člen

Pokopališče mora biti ustrezno ograjeno (zid, ograja, živa meja). Imeti mora mrljsko vežico, prostor za hrambo orodja, urejeno mesto za odlaganje odpadkov, oskrbo s

pitno vodo, električno energijo in omogočen dostop z motornim vozilom, ki ga je mogoče pustiti v bližini pokopališča na urejenem parkirnem prostoru.

33. člen

V težje dostopnih krajih in v neugodnih vremenskih razmerah se sme umrlega prenesti ali prepeljati na kraj varovanja izjemoma tudi na drug krajevno običajen način.

34. člen

Posmrtni ostanki umrlih se praviloma prenesajo v mrljsko vežico in tam čuvajo do pokopa.

35. člen

Pokopališče mora imeti pokopališki kataster in načrt pokopališča z razdelitvijo na pokopališke oddelke in grobove, evidenco grobov in pokopanih oseb v posameznem grobu, leto pokopa in oznako groba.

Za izdelavo pokopališkega katastra in načrta mora poskrbeti občina ali po njenem pooblastilu izvajalec.

36. člen

Pokopališče mora imeti izdelan načrt razdelitve na različne vrste grobov. V načrtu razdelitve pokopališča je določena še površina (dolžina in širina), kraj in oblika posamezne vrste grobov.

Na pokopališču so naslednje vrste grobov:

- klasični grobovi (enojni, družinski),
- žarni grobovi.

Gradnja grobnic na pokopališču ni dovoljena.

37. člen

Kot grobišča označujemo kostnice, prostore za skupen pokop ob morebitnih naravnih in drugih nesrečah ter v vojni in izrednih razmerah.

Za skupna grobišča skrbi Občina Destričnik.

38. člen

Minimalne mere grobne jame so: dolžina 2,00 m, širina 0,80 m in globina 1,80 m.

Za otroke smejo biti jame ustrezno skrajšane in zožene, vendar globoke najmanj 1,20 m.

Če je v isti jami predvidenih več zaporednih pokopov, mora biti jama poglobljena tako, da znaša plast zemlje nad krsto najmanj 1,50 m.

39. člen

Žare s pepelom umrlih se shranjujejo v žarnih ali obstoječih klasičnih grobovih.

Če se žara shrani v enojni, dvojni, trojni ali otroški grob, takega groba ne smatramo kot žarni grob.

Površino, mesto in obliko žarnega groba določi upravljavec pokopališča v skladu z načrtom pokopališča.

40. člen

Prekop pokojnikov na isto ali drugo pokopališče se opravi na zahtevo svojcev ali drugih fizičnih oziroma pravnih oseb in se vrši ob prisotnosti zdravstvenega inšpektorja.

Prekopi v takih primerih se opravljajo v

pozno jesenskem in zimskem času (od srede oktobra do srede marca), ko zunanje temperature ne presežejo +5 stopinj C. Izjeme so le izkopi na zahtevo pravosodnih organov.

41. člen

Pokop umrlih se opravi po vrstnem redu grobov, razen kadar gre za pokop žar, pokop v rodbinske grobove ali grobnice.

Ponoven pokop v isti grob je dovoljen po poteku mirovalne dobe najmanj 10 let; oziroma pred potekom mirovalne dobe, če je predvideno več pokopov v grobni prostor (žarni, družinski ali poglobljeni grob). Pri tem se smiselno uporabljajo določbe 38. člena tega odloka. O poglobitvah grobov vodi evidenco upravitelj pokopališča. V klasični grob se lahko shranjujejo tudi žare s pepelom umrlih.

Pokopavanje v tuj grob brez poprejšnjega soglasja najemnika prostora ni dovoljeno.

Odpiranje grobov, če niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka tega člena, je dopustno le z dovoljenjem organa, pristojnega za začetek in vodenje kazenskega postopka.

42. člen

Pokopališče se opusti na podlagi odločitve Občinskega sveta Občine Destričnik.

Pred sprejetjem odločitve o opustitvi pokopališča morata dati svoje mnenje pristojni organ zdravstvene inšpekcije in pristojni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine.

V odločbi mora biti določeno:

- kdo upravlja opuščeno pokopališče,
- pogoji in roki za prenos posmrtnih ostankov in spomenikov,
- pogoji in roki za odstranitev pokopaliških objektov,
- plačilo stroškov preureditve in prenosa.

Na predlog pristojnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine pristojni organ občine odloči, kam se prenesejo posamezni spomeniki in obeležja z opuščene pokopališča in kdo bo skrbel zanje.

Za opustitev pokopališča, posameznih oddelkov na pokopališču in grobov, ki jih ureja poseben predpis, mora občinska uprava pred izdajo odločitve pridobiti dovoljenje pristojne službe pri Ministrstvu za okolje in prostor.

43. člen

Opuščeno pokopališče se sme po 10 letih zadnjega pokopa uporabiti za ureditev parkov, v druge namene pa šele po 30 letih od zadnjega pokopa.

Preden se opuščeno pokopališče uporabi za druge namene, ga je treba prekopati, posmrtno ostanke pa prenesti v skupno grobišče na pokopališču, ki je v uporabi.

VI. ODDAJA GROBNEGA PROSTORA V NAJEM

44. člen

Prostore za grobove daje v najem občina ali po njenem pooblastilu upravljavec. Najemna pogodba mora biti sklenjena v

pisni obliki ter v skladu s tem odlokom.

Najemna pogodba mora določati:

- osebe najemnega razmerja (najemodajalec, najemnik in njegov pravni naslednik),
- čas najema oziroma uporabe,
- vrsto, zaporedno številko in velikost groba,
- višino najemnine,
- obveznosti najemjemalca glede urejanja grobov,
- ukrepe v primeru neizvrševanja obveznosti pogodbe.

45. člen

Prostor za grobove se daje v najem za nedoločen čas.

46. člen

Najemnik lahko odpove pogodbo najprej po preteku mirovalne dobe – najmanj 10 let po zadnjem pokopu v grobni prostor.

Najemodajalec lahko pogodbo odpove, če najemnik ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti.

Če katera od pogodbenic najemno pogodbo odpove, je najemnik dolžan v petnajstih dneh po odpovedi najemne pogodbe odstraniti opremo groba.

Če tega ne stori, stori to občina ali po njenem pooblastilu upravljavec na najemnikove stroške. V kolikor grobno opremo odstrani Občina Destrnik oziroma po njenem pooblastilu izvajalec, in je najemnik v roku 3 mesecev po odstranitvi ne zahteva, jo sme Občina Destrnik prodati.

V primeru, če najemodajalec odpove pogodbo zaradi opustitve ali preselitve pokopališča, prenese najemodajalec grobno opremo najemnika na svoje stroške.

Najemodajalec lahko po preteku mirovalne dobe grobni prostor odda drugemu v najemniku.

V času od odstranitve opreme groba do preteka mirovalne dobe in ponovne oddaje drugemu najemniku skrbi za minimalno vzdrževanje opuščene groba po pooblastilu upravljavec pokopališča.

47. člen

Občina odpove sklenjeno pogodbo v naslednjih primerih:

- če najemnik grobnega prostora po predhodnem opozorilu ne poravnava najemnine za preteklo leto,
- če v roku enega leta od sklenitve pogodbe ni uredil grobnega prostora,
- če najemnik ne vzdržuje groba kljub posebnemu opozorilu,
- če spomenik ali okvir kviri videz pokopališča ali celo ogroža varnost obiskovalcev,
- ob opustitvi groba ali pokopališča,
- če je najemnik grobni prostor prepredal.

48. člen

Če najemnik ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti, upravljavec oziroma najemodajalec ukrepa v skladu s pogodbenimi določbami.

49. člen

Grobovi morajo biti redno vzdrževani in

urejeni.

Spomeniki, nagrobne ograje in druga znamenja in naprave ne smejo segati preko meja grobnega prostora.

Tehnični normativi spomenikov, nagrobnikov in grobov morajo biti v skladu z ureditvenim načrtom pokopališča in pravilnikom o pokopališkem redu. Postavljajo se lahko le s soglasjem upravljavca.

Znamenja na nagrobnih kamnih in spomenikih ne smejo žaliti nacionalnega čuta ter spoštovanja do pokojnih ali vzbujati zgražanja državljanov.

Najemnik mora spoštovati zgoraj navedene določbe.

Če najemnik v roku 30 dni po prejemu posebne opomina ne odpravi pomanjkljivosti, sme najemodajalec pogodbo odpovedati.

50. člen

Najemnina za grobni prostor se plačuje letno.

Višino najemnine s posebnim sklepom določi občinski svet na predlog župana občine oziroma upravljavca pokopališča.

Višina najemnine za grobno polje se določa enkrat letno in se do konca koledarskega leta določi za naslednje leto.

Osnova za izračun višine najemnine je letni program vzdrževanja skupnih objektov in naprav na pokopališču.

VII. DOLŽNOSTI UPRAVLJAVCA IN NAJEMNIKA

51. člen

Upravljavec pokopališča:

- deluje v skladu z veljavnimi pravilniki,
- ugotavlja pravilnost dokumentov, ki so osnova za pokop,
- vodi finančno poslovanje pokopališča,
- v soglasju s pristojnim organom določa cene za najem grobov in druge pokopališke storitve,
- oddaja prostore za grobove in vodi evidenco sklenjenih pogodb,
- daje soglasja za ureditev grobov in postavitev spomenikov,
- vodi evidenco o grobovih in pokopanih osebah,
- opravlja pokope in prekope,
- opravlja redno vzdrževanje pokopališča in spremljajočih objektov v skladu z določili tega odloka in Pravilnika o merilih za oddajanje, pripravo in vzdrževanje grobov,
- opravlja investicijska dela na podlagi sklepa župana,
- določa mesto, dan in uro pokopa,
- skrbi za red in snago v mrliški vežici,
- sklepa pogodbe in izdaja splošni akt, v katerem se ureja opravljanje pogodbenih in pokopaliških storitev v skladu s tem odlokom,
- pri pokopu ali prekopu ustrezno zavaruje sosednje spomenike,
- pri prekopu najdene vrednostne predmete shrani in jih izroči upravičencu, če je ta znan, oziroma ravnava v skladu s predpisi.

52. člen

Najemnik je dolžan:

- spoštovati vse določbe iz najemne pogodbe,
- dostaviti upravljavcu ustrezne mrliške dokumente,
- prijaviti upravljavcu pokop po ugotovljeni smrti najkasneje 30 ur pred nameranim pokopom,
- skrbeti in vzdrževati grob v smislu 49. člena tega odloka,
- ločevati in odlagati smeti in odpadke v za to določene posode.

VIII. UPRAVLJANJE

53. člen

Za izvajanje pokopališke in pogrebne dejavnosti lahko lastnik pokopališča z ustreznim izvajalcem sklene pogodbo o upravljanju oziroma podeli koncesijo za opravljanje pokopališke in pogrebne dejavnosti.

54. člen

Izvajalec pogrebne dejavnosti na podlagi pogodbe o upravljanju ne sme oddati del, ki se nanašajo na pokopališke in pogrebne dejavnosti, podizvajalcu brez soglasja Občine Destrnik.

Pravice in dolžnosti koncesionarja se določijo v koncesijski pogodbi.

55. člen

Dela, ki so podeljena na podlagi pogodb o upravljanju in koncesijskih pogodb, se predvsem nanašajo na pokopališke storitve na pokopališču in pogrebno dejavnost izven pokopališča.

Dela v zvezi z urejanjem pokopališča opravlja režijski obrat Občine Destrnik, lahko pa se tudi za opravljanje te dejavnosti sklene pogodba o upravljanju ali koncesijska pogodba.

56. člen

Urejanje pokopališč se predvsem nanaša na:

- čiščenje in odstranjevanje snega,
- košnjo zelenic in urejanje cvetličnih gred,
- urejanje in obrezovanje žive meje,
- vzdrževanje poti,
- manjša vzdrževalna dela na objektih in napravah,
- vodenje katastra pokopališč.

57. člen

Pokopališke storitve so predvsem:

- izvajanje pogrebni svečanosti,
- izkop in zasip jame ter zaščita sosednjih grobov,
- zagotovitev uporabe mrliške vežice,
- prva ureditev groba,
- druge pokopališke storitve.

58. člen

Pogrebne dejavnosti, ki se praviloma izvajajo izven pokopališča:

- urejanje dokumentacije,
- ureditev pokojnika,
- prevoz pokojnika,
- oddajanje grobnih prostorov,
- sklepanje najemnih in zakupnih pogodb.

59. člen

V primerih iz 53., 55. in 62. člena tega odlo-

ka mora biti izvajalec, ki je prevzemnik pogodbenih del, pravna ali fizična oseba, ki je registrirana in izpolnjuje vse pogoje za opravljanje pokopališke in pogrebne dejavnosti.

60. člen

Za izvajanje pogrebne in pokopališke dejavnosti lahko lastnik pokopališča podeli koncesijo vsaki pravni ali fizični osebi, ki izpolnjuje pogoje iz tega odloka.

Koncesionar je izbran na podlagi javnega razpisa, ki temelji na posebnem koncesijskem aktu, v katerem so določeni pogoji za opravljanje pokopališke in pogrebne dejavnosti. Pristojni organ izbere koncesionarja, s katerim predstavnik lastnika pokopališča (župan) sklene koncesijsko pogodbo.

61. člen

Izvajanje pokopališke in pogrebne dejavnosti po odloku se financira iz:

- najemnin za grobne prostore,
- prihodkov od plačanih prispevkov koncesionarja,
- sredstev za urejanje objektov kolektivne komunalne rabe,
- drugih sredstev.

IX. DRUGI DOLOČBI

62. člen

Upravljaec pokopališča in najemnik lahko skleneta posebno pogodbo o vzdrževanju groba.

63. člen

Strokovni nadzor nad izvajanjem tega odloka oziroma javne službe opravlja občinska služba Občine Destrnik, inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega odloka pa pristojna državna inšpekcija in skupna občinska inšpekcija.

X. KAZENSKA DOLOČBA

64. člen

Z denarno kaznijo od 20.000,00 SIT do 50.000,00 SIT se kaznuje upravljavec pokopališča, če ravna v nasprotju s 26. členom tega odloka.

Z denarno kaznijo od 5.000,00 SIT do 15.000,00 SIT se kaznuje odgovorna oseba upravljavca, ki stori dejanje iz prejšnjega odstavka.

Z denarno kaznijo od 5.000,00 SIT do 50.000,00 SIT se kaznuje za prekršek oseba, ki krši določila 27. člena tega odloka.

XI. PREHODNI IN KONČNI DOLOČBI

65. člen

Z dnevom uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o pokopališkem redu in pogrebnih svečanostih občine Destrnik - Trnovska vas (Uradni vestnik Občin Ormož in Ptuj, št. 16/95).

66. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po

objavi v Uradnem vestniku Občine Destrnik.

Številka: 320-01-15/2002-5IZ-2/2
Destrnik, 09.09. 2002.

Župan Občine Destrnik:
Franc PUKŠIČ univ. dipl. ing. el., l.r.

2.

Na podlagi 21. in 22. člena Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter urejanju pokopališč (Ur. l. SRS, št. 34/84, 33/85, 5/90, Ur. l. RS, št. 26/90, 10/91, 17/91, 13/93 in 66/93) in 44. člena Odloka o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališča v občini Destrnik (Uradni vestnik Občine Destrnik, št. 07/02) je Občinski svet Občine Destrnik na 5. izredni seji 09.09.2002 sprejel

PRAVILNIK

o merilih za oddajanje, pripravo in vzdrževanje grobov

1. člen

Ta pravilnik določa način oddajanja grobov v najem, pripravo in vzdrževanje grobov na pokopališču v občini Destrnik (v nadaljevanju: merila).

2. člen

Na pokopališču občine Destrnik so naslednje zvrsti grobov, ki se jih daje v najem:

1. klasični grobovi:

- enojni grobovi
- dvojni grobovi
- otroški grobovi

2. Grobišča

3. Žarni grobovi

4. Povečani grobovi, ki imajo možnost večjega števila pokopov - do šest (kot posledica preteklih obdobij).

3. člen

Najemnik groba je lahko samo ena fizična ali pravna oseba. Najemnik sklene z upravljavcem pisno najemno pogodbo.

4. člen

Posamezna zvrst groba se oddaja v najem najemniku za nedoločen čas, za klasične grobove pa najmanj za mirovalno dobo - deset let.

5. člen

Prednostno pravico do najema novega groba ima tisti, ki je poravnal stroške pokopa in najemnino in oziroma po dogovoru.

6. člen

Najemnina za vse zvrsti grobov je letna.

7. člen

Najemnik je dolžan Občini Destrnik oziroma upravljavcu plačati za najeti grob letno najemnino oziroma sorazmerni del letne najemnine.

8. člen

Najemna pogodba se odpove, če:
- najemnik pogodbo odpove po preteku mirovalne dobe, najprej pa po desetih letih

od zadnjega pokopa v isti grobni prostor,
- najemnik prenese najemno pravico na pravnega naslednika ali na drugo fizično osebo, ki pisno potrdi, da sprejme najemno pravico in od dneva prenosa naprej poravnava obveznosti najemnine;

- najemnik umre, se najemna pravica prenese na njegovega pravnega naslednika;
- obstajajo drugi razlogi, ki jih določa pogodba o najemu grobnega prostora.

Upravljaec z novim najemnikom sklene novo pisno pogodbo.

V primeru spora med plačniki stroškov pokopa najemnika določi sodišče.

9. člen

Višino najemnine določi občinski svet na predlog župana oziroma na predlog upravljavca pokopališča s posebnim sklepom na podlagi potrjenega programa vzdrževanja skupnih objektov in naprav na pokopališču. Višina najemnine se določi enkrat letno, in sicer do konca koledarskega leta za prihodnje leto.

10. člen

Osnova za izračun najemnine so letni stroški vzdrževanja skupnih objektov in naprav, skupaj z investicijskimi vlaganji deljeni s številom enojnih grobov na pokopališču. Število enojnih grobov na pokopališču in struktura zvrsti grobov je sestavni del letnega programa vzdrževanja iz 9. člena tega pravilnika.

11. člen

Najemnina za:

- a) enojni grob je določena z letnim programom vzdrževanja,
- b) dvojni grob je enaka najemnini za 1,5 enojnega groba,
- c) vsak naslednji prostor se določi tako, da se najemnina za enojni grob pomnoži s številom prostorov in odšteje 10% za vsak grobni prostor,
- č) otroški grob je enaka 60% najemnine za enojni grob,
- d) grobišča:

- grobišča se poravnava iz sredstev za vzdrževanje skupnih objektov in naprav,
e) žarni grob je enaka 60% najemnine za enojni grob,
f) povečane grobove iz 4. točke 2. člena tega pravilnika je enaka najemnini za enojni grob pomnoženo s številom možnih pokopov.

12. člen

Najemnik mora poravnati letno najemnino za grob v 15. dneh po prejemu računa, v primeru zamude se mu zaračunajo zakonite zamudne obresti.

Upravljaec izstavi račune za letne najemnino za grobove najemnikov do 15. marca v tekočem letu.

13. člen

Šteje se, da je najemnik odstopil od pogodbe, če do 31.12. ne plača najemnine za tekoče leto, oziroma ne javi spremembe naslova in mu je tudi po preteku enega leta od dneva zapadlosti plačila računa dokazano, da mu ga ni bilo moč izročiti.

Prav tako se šteje, da je najemnik odstopil

od pogodbe v vseh ostalih primerih neizpolnitve pogodbenih obveznosti.

Odstop od pogodbe v tem primeru s posebnim sklepom ugotovi tričlanska komisija, v katero imenuje enega člana pristojni občinski organ, dva pa upravljavec. Sklep se objavi na oglasni deski na sedežu upravljavca in sedežu občine zadnjega stalnega prebivališča najemnika. Sklep mora viseti na oglasni deski 30 dni.

Po preteku tega roka sme najemodajalec skleniti najemno pogodbo z novim najemnikom, pri tem ima prednost pravni naslednik, določen v pogodbi o najemu grobnega polja.

Pogoji za odpoved najemne pogodbe se določijo v pogodbi o najemu grobnega polja.

14. člen

Najemnik mora v primeru odstopa od najemne pogodbe v roku 15 dni z groba ter z območja pokopališča odstraniti nagrobnik in druge predmete, sicer stori to na najemnikove stroške upravljavec.

15. člen

V primeru odstopa od pogodbe zaradi neplačila najemnine in drugih krivdnih razlogov, kot jih določa 13. člen tega pravilnika, mora najemnik v roku 15 dni po poteku roka iz 13. člena z groba ter z območja pokopališča odstraniti nagrobnik in druge predmete. V nasprotnem primeru naredi to na njegove stroške upravljavec.

Če nagrobno opremo odstrani upravljavec in se najemnik v roku treh mesecev po odstranitvi nagrobnika in drugih predmetov ne javi, sme upravljavec nagrobnik in druge predmete prodati.

16. člen

Upravljavec izroči grobni prostor najemniku takoj po sklenitvi najemne pogodbe. Grobni prostor za pogreb pripravi izvajalec izkopov.

17. člen

Nova grobna polja odda upravljavec najemniku v najem po načrtu prostih grobnih polj.

18. člen

Najemnik mora vzdrževati grob skladno z določili Odloka o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter urejanju pokopališča v občini Destrnik.

19. člen

Z uveljavitvijo tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o merilih za oddajanje, pripravo in vzdrževanje grobov (sprejel Svet krajevne skupnosti Destrnik, 19.06.1995).

20. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem vestniku Občine Destrnik..

Štev.: 320-01-15/2002-5 IZ-3/3
Destrnik, 09.09.2002

*Župan Občine Destrnik:
Franc PUKŠIČ univ. dipl. ing. el., l.r.*

3.

Občina Destrnik objavlja na podlagi 6. člena Statuta Občine Destrnik ter sklepa Občinskega sveta Občine Destrnik, z dne 28.06.2002, in v sodelovanju z banko posojilodajalko naslednji

RAZPIS

za kreditiranje kmetijske proizvodnje in za dodelitev posojil za pospeševanje razvoja kmetijstva, podjetništva in drobnega gospodarstva v letu 2002 občanom občine Destrnik

I. SPLOŠNI POGOJI

Lastna udeležba: minimalno 50% predračunske vrednosti investicije.

Obrestna mera TOM + 0 %. Doba vračanja posojila je največ 5 let.

Moratorij za začetek vračanja posojila je v dogovoru z banko (največ 6 mesecev).

Realna obrestna mera se lahko spremeni glede na povpraševanje po kreditih.

Okvirna višina razpisanih sredstev znaša 25.000.000,00 SIT. V kolikor bo skupna višina zaprosenih sredstev večja od razpoložljivih, bo odbor sorazmerno zmanjševal višino odobrenih sredstev ali spremenil obrestno mero.

Prosilci pošljejo prošnje s prilogami v dveh (2) izvodih v zaprti kuverti z oznako »ZA POSOJILLO – KMETIJSTVO« priporočeno po pošti do 20.10. 2002 na naslov: Občina Destrnik, Vintarovci 50, 2253 Destrnik.

II. KREDITIRANJE KMETIJSKE PROIZVODNJE

Za posojilo lahko zaprosijo:

1. občani, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo,
2. občani, ki imajo stalno prebivališče na območju občine Destrnik,
3. kmetija mora biti na območju občine Destrnik,
4. prednost pri dodelitvi posojil imajo posamezni projekti in razvojni programi, ki zagotavljajo:

- zaposlovanje oz. odpiranje novih delovnih mest,
- samozaposlitev,
- razširitev dejavnosti oz. povečanje kapacitet.

Kreditni so namenjeni za:

- gradnjo hlevov (z vso dokumentacijo),
- vrtnarstvo – za rastlinjake, steklenjake in opremo,
- nakup novejših kmetijskih mehanizacij,
- nakup kmetijskih zemljišč,
- ekološko kmetovanje,
- razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetiji,
- posodobitev kmetije in kmetijske proizvodnje.

Vloga za posojilo mora vsebovati:

- ime in priimek vlagatelja,
- naslov vlagatelja,
- seznam priložene dokumentacije,
- opis dejavnosti in predračunsko vrednost investicije,
- višino zaprosenega posojila,

- mnenje o smiselnosti naložbe ter
- dokumentacijo.

Vloga za podporo investicije mora sestaviti in podpisati Kmetijska svetovalna služba oz. rajonski kmetijski pospeševalec. Priložen mora biti zemljiškoknjižni izpisek za nepremičnino (gospodarski objekt novejšega datuma).

Za zavarovanje kreditov v večjem znesku se predloži cenitev nepremičnin, ki so predmet zavarovanja.

Priložena morajo biti tudi dokazila o katastrskem dohodku za leto 2001 in potrdilo o prodanih tržnih viških v letu 2001 – predložitev potrdil o prodanih tržnih viških družbenim in zasebnim organizacijam (zadruge, mesarije).

Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem (kot izvrševalec razpisa za Občino Destrnik), si pridržuje pravico, da za specifične primere, po svoji presoji, zahteva še dodatno dokumentacijo oziroma dokazila.

Nepopolnih in nepravčasno prispelih vlog (ne glede na vrsto prispetja) ne bomo obravnavali.

Prednost pri dodeljevanju kreditov imajo prosilci, ki v preteklih 5 letih niso pridobili kredita na podlagi podobnega razpisa Občine Destrnik.

III. DODELITEV POSOJIL ZA POSPEŠEVANJE RAZVOJA PODJETNIŠTVA IN DROBNEGA GOSPODARSTVA

Za posojilo lahko zaprosijo:

1. podjetja v zasebni in mešani lasti,
2. samostojni podjetniki,
3. občani, ki so pri pristojnem občinskem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja, oziroma na pristojnem sodišču prigrasitev za vpis v sodni register in priložili vse predpisane dokumente za ustanovitev obratovalnice oziroma podjetja;
4. sedež obratovalnice oziroma podjetja in kraj investicije mora biti na območju občine Destrnik;
5. prednost pri dodelitvi sredstev posojila imajo posamezni projekti in razvojni programi, ki zagotavljajo:
  - zaposlovanje oziroma odpiranje novih delovnih mest,
  - samozaposlitev,
  - ekološko varen objekt,
  - udeležbo domačih oziroma tujih sovlagateljev,
  - prodajo na tuje tržišča,
  - razširitev dejavnosti oziroma povečanje kapacitet,
  - celostni razvoj podeželja.

Vloga za posojilo mora vsebovati:

- ime in priimek oziroma naziv firme,
- naslov obratovalnice oziroma podjetnika,
- seznam priložene dokumentacije,
- opis dejavnosti in predračunsko vrednost investicije,
- višino zaprosenega posojila.

Priložiti je treba še naslednjo dokumentacijo:

1. poslovni načrt ali investicijski program za

manjše projekte. Ta mora vsebovati:

- osnovne podatke o investitorju,
- opis programa z vidika možnosti trženja,
- opis programa tehnologije, poteka investicije, potreb po kadrih, varstva okolja in potreb po energiji,
- opis virov financiranja,
- opredelitev predvidenih rezultatov razvojnega programa;

2. obrtno dovoljenje ali potrdilo o vloženi zahtevi za pridobitev obrtnega dovoljenja ter vpis v sodni register ali potrdilo o priglasitvi za vpis v sodni register;

3. dokazilo o kreditni sposobnosti prosilca (za obrtnike je to davčna napoved za leto 2001), podatke o poslovanju v letu 2001 (obrazec), za podjetja pa zaključni račun za leto 2001 (bilanca stanja in bilanca poslovne uspešnosti) ter podatke o poslovanju v letu 2001,

- predlog zavarovanja posojila (hipotekarno ali drugo zavarovanje),
- dokaz o namenu posojila: pri gradnji ali adaptaciji poslovnih prostorov, če je nosilec lastnik;

4. zemljiškoknjižni izpisek, gradbeno dovoljenje oziroma priglasitev del pri gradnji ali adaptaciji poslovnih prostorov; če je prosilec najemnik, soglasje lastnika, oziroma priglasitev del na ime lastnika ter najemno pogodbo, ki mora biti sklenjena najmanj za obdobje vračanja posojila, vključno z moratorijem za začetek odplačevanja posojila.

Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem (kot izvrševalec razpisa za Občino Destrnik), si pridržuje pravico, da za specifične primere, po svoji presoji, zahteva še dodatno dokumentacijo oziroma dokazila. Nepopolnih in nepravčasno vloženi vlog (ne glede na vrsto prispetja) ne bomo obravnavali.

Oceno programa oziroma upravičenost zahtevka iz vloge pripravi Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem v dogovoru z banko posojilodajalko. Prednost pri dodeljevanju kreditov imajo prosilci, ki v preteklih 5 letih niso pridobili kredita na podlagi podobnega razpisa Občine Destrnik. O svoji odločitvi bo odbor v roku 8 (osem) dni od dneva odločitve obvestil vse sodelujoče na razpisu.

Štev.: 032-01-8/2001-21R
Datum: 11.09.2002

*Župan Občine Destrnik:
Franc PUKŠIČ, univ.dipl.ing.el., I.r.*

4.

Občina Destrnik na podlagi 3. tč. 6. člena Statuta Občine Destrnik (Uradni vestnik Občine Destrnik, št. 1/99) objavlja:

RAZPIS

za dodelitev sredstev za čiščenje kmetijskih zemljišč v občini Destrnik v letu 2002- 2

1. SPLOŠNI POGOJI:

I.

Za dodelitev sredstev lahko zaprosijo fizične osebe - državljani RS, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo, imajo pridelovalne površine v občini Destrnik in letos še niso pridobili sredstev za čiščenje kmetijskih zemljišč po razpisu objavljenem v Uradnem vestniku Občine Destrnik, št. 3/2002. Upravičenci morajo sredstva investirati na območju občine Destrnik.

II.

Informacije v zvezi z razpisom dobijo prosilci na Občini Destrnik, telefon 02/752-0900 - vsak delovni dan - razen torika od 8.00 do 12.00 ure in v sredo do 16.00 ure. Razpisno dokumentacijo zainteresenti dvignejo v sprejemni pisarni Občine Destrnik.

III.

Vlogo za dodelitev sredstev za čiščenje kmetijskih zemljišč po tem razpisu vlagatelj naslovijo: Občina Destrnik, Vintarovci 50, 2253 Destrnik, s pripisom »RAZPIS ZA ČIŠČENJE KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ – 2002-2«. Vlagatelj zahtevka s svojim podpisom jamči za resničnost in pravilnost v zahtevku navedenih podatkov. Obravnavali bomo samo popolne vloge. Prepozno dospelih vlog ne bomo obravnavali.

2. VSEBINA RAZPISA:

Razpisana sredstva za čiščenje kmetijskih zemljišč hribovitih in gričevnatih predelov v občini Destrnik v letu 2002 se zagotovijo v proračunu Občine Destrnik za leto 2002 v višini 300.000,00 SIT - v obliki regresa.

3. NAMEN IN POGOJI ZA PRIDOBITEV SREDSTEV:

Namen ukrepa: čiščenje hribovitih in gričevnatih predelov občine - namenjenih zasaditvi z vinsko trto.

Višina regresa:

Znesek regresa je do 130,00 SIT na sadilno mesto.

Pogoji za pridobitev sredstev:

- pridelovalec mora biti vpisan v register pridelovalcev grozdja in vina ter mora redno pripravljati pridelek;

- vinogradniki, ki so se začeli s to dejavnostjo ukvarjati na novo in še niso vpisani v register pridelovalcev grozdja in vina, lahko predložijo odločbo o dovoljenju zasaditve oziroma obnove vinograda in vlogo za vpis v register pridelovalcev grozdja in vina. Pridelovalec je dolžan v roku 14 dni po prejemu odločbe o vpisu v register pridelovalcev grozdja in vina, najkasneje pa v roku 3 mesecev, le- to predložiti razpisniku (Občini Destrnik). V kolikor tega ne boste storili, se šteje, da ne izpolnujete pogojev za dodelitev sredstev in boste prejeta sredstva dolžni vrniti s pripadajočimi zakonitimi obrestmi;

- pozitivno mnenje območnega, za vinogradništvo specializiranega, kmetijskega svetovalca;

- navesti je treba parcelne številke zemljišča, katastrsko občino, površino, na kateri se izvaja ukrep.

4. ROK ZA VLOŽITEV ZAHTEVKOV:

Rok za vložitev zahtevkov za dodelitev sredstev je 10.10. 2002 do 12.00 ure.

5. ODOBRITEV SREDSTEV:

Odobrena sredstva bodo nakazana upravičencem odvisno od finančnih zmožnosti občinskega proračuna.

6. KONTROLA PORABE SREDSTEV:

Namensko porabo sredstev bo preverjal Odbor za gospodarstvo, kmetijstvo in turizem Občine Destrnik.

Štev.: 20-8/ 2002-1

Datum: 11.09.2002

*Župan Občine Destrnik:
Franc PUKŠIČ, s.r.*

5.

Občina Destrnik objavlja na podlagi 6. člena Statuta Občine Destrnik ter sklepa Občinskega sveta Občine Destrnik, z dne 28.06.2002 naslednji

RAZPIS

za dodelitev sredstev za intervencije ohranjanja razvoja kmetijstva v občini Destrnik za leto 2002

1. SPLOŠNI POGOJI

I.

Za dodelitev sredstev lahko zaprosijo pravne in fizične osebe - državljani RS, ki se ukvarjajo s proizvodnjo hrane, omenjeno dejavnost izvajajo v občini Destrnik, in bodo sredstva investirali v občini Destrnik.

II.

Navodila in informacije v zvezi z razpisom dobijo prosilci na Občini Destrnik, Vintarovci 50, 2253 Destrnik, telefon 02/752-0900. Ustrezní obrazec, ki ga izpolnijo in dopolnijo s prilogami, in do 15.11.2002 oddajo v zapečateni ovojnici, na kateri je naslov vlagatelja in namen, za katerega je namenjena (**razpis govedoreja-prašičereja 2002**) zainteresenti dvignejo v sprejemni pisarni občine Destrnik.

III.

Zahtevk za dodelitev sredstev za finančne intervencije po tem razpisu vlagatelj naslovijo na naslov: Občina Destrnik, Vintarovci 50, 2253 Destrnik, s pripisom RAZPIS GOVEDOREJA – PRAŠIČEREJA 2002.

Vlagatelj s svojim podpisom jamči za pravilnost v zahtevku navedenih podatkov. Obravnavali bomo samo popolne vloge, prepozno dospelih vlog ne bomo obravnavali.

2. VSEBINA RAZPISA

Razpisana sredstva za ohranjanje in razvoj kmetijstva v občini Destrnik se zagotovijo v proračunu Občine Destrnik za leto 2002 v obliki sofinanciranja, regresov in premij v višini 1.700.000,00 SIT.

3. NAMEN IN POGOJI ZA PRIDOBITEV SREDSTEV

A. ŽIVINOREJA

Govedoreja

Osemenjevanje:
NAMEN UKREPA:

1. Izboljšanje genetskega potenciala goveda s semenom kvalitetnih bikov. **Višina regresa znaša 1.000,00 SIT za vsako prvo osemenitev.**

POGOJ: zahtevke vlagajo posamezniki, ki predložijo popolno dokumentacijo na osnovi pripustnih listov za krave, v času od 01.11.2001 do 31.10.2002.

B. PRAŠIČEREJA

Praščereja

Umetno osemenjevanje:
NAMEN UKREPA:

1. Izboljšanje genetskega potenciala prašičev s kvalitetnim semenom. Višina regresa znaša 1.000,00 SIT za vsako prvo umetno osemenitev.

POGOJ: zahtevke vlagajo posamezniki, ki predložijo popolno dokumentacijo na osnovi pripustnih listov za svinje, v času od 01.11.2001 do 31.10.2002.

Odpravljanje notranjih in zunanjih zajedalcev pri plemenskih svinjah in merjasih:

NAMEN UKREPA: izboljšati zdravstveno stanje plemenskih svinj in merjascev. Preprečevanje glistavosti in garjavosti plemenskih svinj in merjascev. **Znesek regresa je 600,00 SIT po živali.**

POGOJI:

- predložitev potrdila o vplačilu,
- zahtevke vlaga prosilec na podlagi ustrezne dokumentacije za čas od 01.11.2001 do 31.10.2002.

Če bo skupna višina zaprošenih sredstev večja od razpoložljivih, bo delež subvencije po posameznih namenih sorazmerno zmanjšan. V kolikor bo vsota zaprošenih sredstev nižja od razpisane, bo delež subvencije po posameznih namenih sorazmerno zvišan, vendar največ do višine 50% v govedoreji, v praščereji pa največ do 20%.

Štev.: 032-01-7/2001-21R

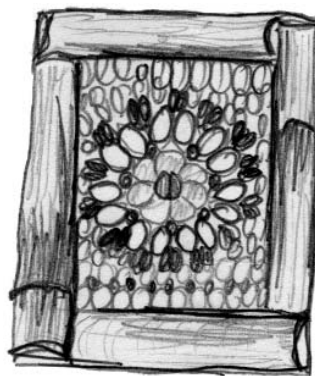
Datum: 11.09.2002

Župan Občine Destrnik:
Franc PUKŠIČ, univ. dipl.ing.el.

USTVARJALNA STRAN ZA NAJMLAJŠE JESEN JE SPET TU ...

Med počitnicami, sredi avgusta, smo si tisti, ki nismo odrinili na morje ali kam drugam od doma, krajšali čas s pečenjem koruze. Žal ste letos prepozni, če ste nameravali peči mlade koruzne storže. Koruza postaja zlatorumena, koruzna stebela in listi pa jesensko rjavi. Če boste povprašali babice in dedke, vam bodo povedali, kaj vse so včasih izdelovali iz koruznice, ličja in koruznih klasov, ko so si krajšali urice na paši.

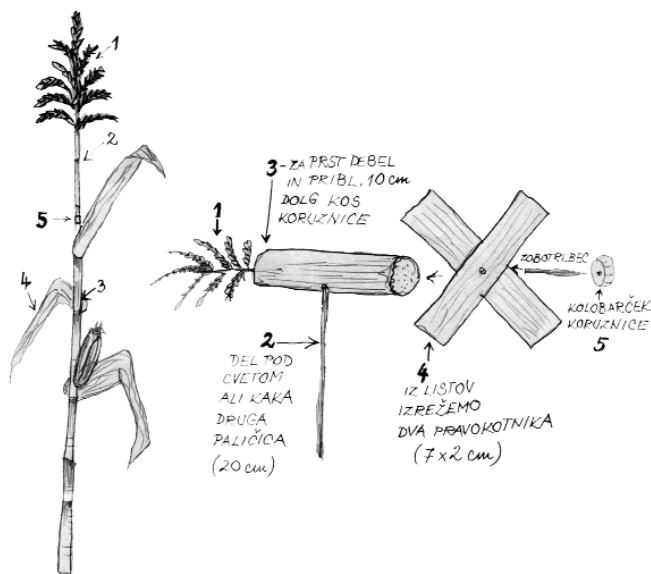
Mi bomo izdelali klopotec. Za pomoč pri rezanju stebelc z ostrim nožem poprosite odrasle!

leče, pšenice, popra ...

Naš klopotec ne »klopoče«, tudi vrti se ne – je pa prijeten jesenski okras. Za dovolj »klopotanja« in »vrtenja« po hiši pa tako poskrbite vi, mar ne?

Pripravila:
Majda Kunčnik

Iz koruznice lahko izdelamo tudi okvir za sliko. Lepo obarvan del koruznice (suh!) »prekoljemo« po dolžini na pol in z vročim lepilom ali lepilom za les prilepimo na kartonsko podlago. V sredino okvirja nalepimo risbo ali pa vzorec iz pisanih semen koruze, fižola, kave,

MOJE POČITNICE

Bila je nedelja, prvi september, zadnji dan počitnic. Mamica je govorela, da je naslednji dan drugi september-šola. Bližal se je večer, moral sem zgodaj v kopalnico se kopat, porezat nohte in nato spat. Noč je bila dolga in komaj sem čakal jutro, da vidim sošolce, sošolke in svojo učiteljico Mileno Širec. Prišlo je jutro, ura je zvonila ob pol sedmih. Mamica je prišla v sobo in dejala, Aleks, treba je vstati-začel se je prvi šolski dan. V hipu sem skočil, se oblekel, pojedel zajtrk, si umil zobe in se nato odpravil na avtobus. Pripeljali smo se pred šolo, kjer nas je odložil. Nato sem stopil do šole, ki nas je čakala z velikimi odprtimi vrati. Stopil sem v veliko avlo, kjer so bili sošolci in sošolke. Lepo sem jih pozdravil. Neučakano sem čakal, ko bo predme stopila učiteljica Milena, in bom lahko tudi njo lepo pozdravil v šoli. Nato je prišla nasmejana učiteljica in nam tudi ona zaželela lep začetek šolskega leta. Popeljala nas je v razred nadstropje višje. Razdelila nam je vrečke, v katerih so čakali novi učbeniki za 3. razred. Nato smo dobili šolsko malico, se namicalali in se še malo pogovarjali, kako smo vsak po svoje preživeli počitnice. Tako je šolska ura minila in učiteljica je rekla, danes vam želim lep dan in nasvidenje spet jutri. Tako je minil moj prvi šolski dan in z veseljem sem odšel domov.

Aleks Irgl, 3.b

POVABILO OBČANOM, SAMOSTOJNIM PODJETNIKOM IN PODJETJEM ZA SODELOVANJE PRI PRIPRAVI OBČINSKEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA

V letu 2000 je bil sprejet Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki nalaga, da se v vsaki občini pripravi občinski razvojni program za obdobje 2001 do 2006. Kakovost občinskega razvojnega programa je odvisna od smelo zastavljenih razvojnih programov in projektov vseh tistih, ki v občini živijo in ustvarjajo. Vabimo vas, da se aktivno vključite v pripravo občinskega razvojnega programa. Razvojni program je tudi temeljni dokument za pridobitev sredstev s strani države ali evropskih razvojnih skladov, namenjenih za različne razvojne programe in projekte.

Spoštovani občani vabimo vas, da se aktivno vključite v pripravo občinskega razvojnega programa.

V prilogi je priložen obrazec:
 - PREDSTAVITEV PROJEKTOV (konkretni projekti, s katerimi bodo uresničeni razvojni cilji).

Prosimo vas, da izpolnjene obrazce vrnete do 30. oktobra 2002 na naslov:
 Občina Destrnik, Vintarovci 50 ali v tajništvo Občine Destrnik.

Uradne ure:
 - ponedeljek od 08. do 14. ure,
 - sreda od 08. do 14. ure,
 - četrtek od 08. do 14. ure,
 - petek od 08. do 12. ure.

Za morebitne informacije pokličite Metko Kajzer na telefon št.: 752 09 00.

Primer projekta:

PROJEKT	GRADNJA HLEVA ZA 15 KRAV MOLZNIC
PREDLAGATELJ	DARJA KOZEL Levajnci 45, DESTRNIK
cilji	- povečanje dohodka na kmetiji, - boljše izkoriščenje zemljišč, - preprečevanje zaraščanja zemljišč - ohranjanje poseljenosti podeželja - ohranjenost razvojne perspektive kmetije
VSEBINA opis	Kmetija leži na demografsko ogroženem področju Slovenskih goric. Obsega 10 ha zemljišč, od tega 5 ha travnikov in 5 ha poljedelskih površin na katerih pridelujemo krmo za govedo. Kmetija obstaja že 30 let in ima 10 krav molznic, tako da že razpolagamo z znanjem in izkušnjami s tega področja.
KLJUČNI ROKI začetek projekta	2003 – ureditev lokacijske dokumentacije in ureditev gradbenega dovoljenja 2004 – izgradnja objekta
VREDNOST PROJEKTA	cca 10 mio SIT
PROJEKTNO SODELOVANJE (dobavitelji)	Po pridobitvi potrebnih dokumentov bomo sklenili pogodbe z izvajalci projekta. V primeru ustreznega razpisa bomo poskušali pridobiti sredstva tudi na drugih razpisih.
SRP OBČINE	Izpolni Občina Destrnik
VODSTVO PROJEKTA	DARJA KOZEL
ODGOVORNI NOSILEC	DARJA KOZEL

Prosimo vas, da sodelujete pri izdelavi razvojnega programa občine, in nam pošljete svoje projekte, ki so lahko z različnih področij kot so: kmetijstvo, malo gospodarstvo, turizem ...

Pri izpolnitvi projektne lista si lahko pomagata z zgornjim primerom ali pa se obrnite na nas. Izrežite obrazec na drugi strani!

V primeru, da imate več projektov, si obrazec fotokopirajte ali pa pokličite, da vam jih pošljemo po pošti.

OBRAZEC ZA PRIJAVO PROJEKTA

PROJEKT	
PREDLAGATELJ	
cilji	
VSEBINA opis	
KLJUČNI ROKI začetek projekta	
VREDNOST PROJEKTA	
PROJEKTNO SODELOVANJE	
SRP OBČINE	
VODSTVO PROJEKTA	
ODGOVORNI NOSILEC	

.....Odreži .....

OGLAŠEVALSKA PRAVILA ZA VOLITVE 2002

Na osnovi 5. člena Zakona o volilni kampanji (Ur. l. RS 62/94 in 17/94) objavljamo pravila za izrabo časopisnega prostora v glasilu Občan, glasilu Občine Destrnik za predstavitev kandidatov na jesenskih lokalnih in predsedniških volitvah, ki jih je sprejel uredniški odbor.

Vse politične stranke in samostojni kandidati za župana se lahko brezplačno predstavijo, namenili smo jim 1/4 strani ali 130 cm².

Za vsakega kandidata bomo objavili:

- sliko v velikosti (5 x 4) cm – črno-belo,
- tekst, ki lahko obsega od 600 do 650 znakov,

- logotip stranke.

Predstavitev vašega kandidata oddajte do 14. oktobra 2002, do 12. ure - osebno na sedežu Občine Destrnik, Vintarovci 50. Gradivo, poslano po pošti, ne bo objavljeno.

Če do tega datuma ne dobimo predstavitev, bomo menili, da se ne želite predstaviti v našem glasilu.

Tekste pričakujemo na disketi - pisane v Wordovem dokumentu ali v elektronski obliki s končnicami JPG, CDR in EPS. Poleg diskete oddajte tudi računalniški izpis s podpisom in žigom predsednika občinskega odbora stranke ali samostojnega kandidata. Če boste oddali

filme, vam bomo zaračunali montažo strani. Poleg gradiva (izpis in diskete) priložite fotografije, uradni logotip, ime stranke, lahko tudi skico zelene-ga elektronskega preloma strani. V okviru ponujenega prostora (1/4 strani) je možna tudi drugačna razporeditev teksta (slike, logotipa in besedila) po predhodnem dogovoru z urednico. Fotografije, ki bodo postavljene v Wordovi obliki, ne bodo objavljene. Navedeno velja tudi za plačane oglase, za katere priložite naročilnico. Oglasi morajo biti plačani v zakonskem roku.

Predstavitev strank oziroma kandidatov bomo objavili po

abecednem vrstnem redu. Če bo tekst daljši, si pridržujemo pravico do krajšanja na ustrezno število znakov. Tekste bomo tudi lektorirali.

Objava plačanih oglasov je možna in zanjo velja običajni cenik in plačilni pogoji ter določila Zakona o volilni kampanji in Zakona o medijih. Uredništvo ne bo dopustilo, da bi ta – četudi plačana – sporočila kršila obče veljavne civilizacijske norme medčloveških odnosov in dobrega okusa.

Uredništvo

Tabor Zoisovih štipendistov v Žetalah

Vse se je začelo 15.08.2002. Z mamico sva se peljala proti Žetalam. Bil sem poln pričakovanj, kaj me čaka, kakšni bodo ostali štipendisti, kako se bomo ujeli, kaj bomo počeli ...

Po prihodu smo se najprej udobno namestili, nato pa je sledil »mučen« proces spoznavanja. Predstavili so se nam mentorji in povedali kaj bomo počeli pri njih. Za njimi smo bili na vrsti mi. Vsak je povedal nekaj o sebi, s kakšnimi hobiji se ukvarja, katera je njegova najljubša žival ... in v katero skupino bi se rad vključil. No, na voljo smo imeli pet skupin: tretje življenjsko obdobje, kolesarske poti po Žetalah, fosili in minerali, novinarstvo in računalništvo. Prvi dan je minil dokaj hitro in neutrudljivo. Drugi dan se je pričel dokaj zgodaj, saj smo imeli bujenje že ob pol sedmih, ob sedmih pa zajtrk. No, pohvaliti moram našo »kuharco«, ki je skrbela za zajtrke (miza je bila vsako jutro zelo bogato obložena in vsi smo se bali, da se bomo v teh desetih dneh zagotovo zredili) in za posodo, da je bila le-ta vedno čista in pripravljena, da jo umažemo. Nato smo se podali vsak na svoje delovno mesto in pričelo se je delo in uresničevanje ciljev, kakršne so si zadali naši mentorji. Moram dodati, da smo bili zadnji dan vsi (mentorji in zoisovci) pa tudi starši zelo navdušeni nad končnimi izdelki. Odločil sem se za skupino kolesarjev. Mentorica je imela v načrtu ustvariti pet kolesarskih poti po Žetalah in naša naloga je bila, da

jih preizkusimo in opišemo v zloženki, ki bi jo seveda naredili sami. V skupini nas je bilo pet in takoj smo poskušali navezati stike. Pogovarjali smo se o vsem, kar nam je prišlo »na jezik«. Čez dan se je največkrat delalo, ob večerih pa smo igrali karte, se pogovarjali in poslušali glasbo. Včasih smo se odpravili na žetalsko igrišče, kjer smo opazovali zvezde. Bili smo tudi v Murski Soboti, kjer smo si ogledali razstavo mineralov, nato pa smo se odpravili k Denisu, saj nas je povabil k sebi domov. Tam smo si pripravili pravi piknik, pekli smo na žaru, jedli potico, kekse, prav vse je bilo zelo okusno. Privoščili smo si tudi izlet v Ptujске toplice, kjer smo se naplavali in posončili. Obiskal nas je tudi g. Darko Briški, ki je zaslužen za Loesje plakate. Te si lahko ogledujemo po vseh nekoliko večjih slovenskih mestih in nas vedno nasmejijo. Najprej nam je razložil zgodovino Loesja in kaj to pravzaprav je, njegova ideja pa je bila, da bi se tudi mi, zoisovci, preizkusili v pisanju Loesje plakatov. Moram pripomniti, da smo napisali kar nekaj dobrih »izjav«. Dnevi so minevali, mi pa smo bili z vsakim večji prijatelji. In nato je prišel dan slovesa – zadnji dan. Zbudili smo se v otožnem jutru že ob šestih. Po zajtrku ob pol sedmih se je pričelo pakiranje, nato pa je sledila priprava dvorane, v kateri smo imeli predstavitev. Vrata so bila odprta za starše, domačine in za vse, ki so bili radovedni, kaj smo počeli. Po uradnem delu smo se

odpravili pred staro žetalsko šolo, v kateri smo prebivali čudovitih deset dni, in tam so nas že čakale na žaru pečene ribe. Izmenjali smo si še zadnje poglede in besede. To je bilo slovo. Slovo od čudovitih počitnic v počitnicah. A nismo se poslovili za vedno, ohranjamo stike po mail-ih, sms-ih in se tudi že dogovarjamo za

ponovno srečanje. Kot pravijo, prijateljstvo nikoli ne umre (pa še res je).

Aja, tisti, ki bi radi o nas izvedeli še kaj več, se lahko odpravijo na našo spletno stran z naslovom »www.tabor-haloze.com«.

Darjan Kajzer

SLIKA JE NEMA PESEM

je bil moto srečanja slikarjev, ki so na povabilo Mariničevih cel teden ustvarjali na likovnem srečanju pri Urbanu.

Vabilu so se odzvali priznani slikarji in slikarke iz cele Slovenije: Jože Foltin, Manja Jerič, Rado Jerič, Darinka Pavletič Lorenčak, Pavle Sedej in Karen Soklič. Povabili sva jih na kratek pogovor in prav vsi so bili navdušeni nad druženjem v našem kraju. Povedali so nama, da so bili prijetno presenečeni nad gostoljubjem, prijaznimi ljudmi, predvsem pa nad učenci, ki so jih vedno vljudno pozdravljali in bili pripravljeni poklepetati z njimi. Veseli sva bili pohvale.

Ko sva se z njimi pogovarjali, sva bili presenečeni, da likovna vzgoja nekaterim ni bila najljubši predmet v osnovni šoli, so pa začeli slikati že zelo zgodaj. Prav nobeden svojega vsakdanjega življenja ne more ločiti od slikanja, saj vedno iščejo nove ideje in motive za svoje slike. V Destrniku jim pravih motivov ni zmanjkalo, v kar smo se prepričali ob odprtju razstave v petek, 20. 9., ob 18.00 v prostorih šole. Ob odprtju je zapel Destrniški oktet, ga. Lorenčak je prebrala dve svoji pesmi in slike so »zaživele v življenje«. Vsi udeleženci srečanja so si bili edini, da bodo še prišli, saj takšnega gostoljubja ne doživiš vsepovsod.

Zvečer je iz kuhinje Mariničevih zadišalo po gibanicah, krupcih in pravih ajdovih pogačah, za kar gre zahvala najstarejši od Mariničevih in njenim pomočnicam Roziki Muršič, Lojziki Perkovič in Miciki Kos, ki so cel teden skrbele za gurmanske užitke slikarjev.

V okviru srečanja so se v sredo na vinskem korventu sv. Urbana srečali poznavalci vina, ki so uživali tudi v izboru kvalitetnih Toplakovih vin, za kar je poskrbel pretor mag. Jože Protner.

Upava, da bomo na Destrniku še večkrat deležni podobnih užitkov.

*Mateja Kuhar,
Kaja Horvat*

SPodbuditi novo zaposlovanje

Predstavljamo vam novo ureditev delovnih razmerij, ki bo uveljavljena prvega januarja 2003. Novi zakon o delovnih razmerjih, ki ga je državni zbor sprejel 24. aprila letos ima 246 členov, ki tvorijo hrbtenico prihodnjega enotnega urejanja delovnih razmerij za vse zaposlene v naši državi (z dopuščanjem drugačnega urejanja na podlagi posebnih zakonov, kar je, denimo, predvideno s predlogom zakona o javnih uslužbencih). Delovna razmerja bodo po novem izpeljana dosledno kot individualna pogodbeno razmerja (na podlagi pogodb o zaposlitvi) med delavci in delodajalci, znotraj katerih so vsem delavcem, kot šibkejši pogodbeni stranki, z zakonom zagotovljene minimalne pravice, delodajalcem pa omogočajo večjo konkurenčnost z dopuščanjem večje prožnosti pri zaposlovanju in odpuščanju delavcev.

Predstavili bomo le nekatere pomembnejše novosti. Delovno razmerje je v zakonu opredeljeno kot razmerje med delavcem in delodajalcem, v katerem se delavec prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca in v njem za plačilo osebno nepretrgano opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca.

Eden od ciljev nove sistemske ureditve delovnih razmerij je spodbuditi novo zaposlovanje. V tem pogledu je pomembna zakonska določba, po kateri dela, ki je sistematizirano in poteka trajneje ali nepretrgano (če torej vsebuje elemente delovnega razmerja), ne bo mogoče opravljati honorarno, zgolj na podlagi pogodbe o delu, ampak bo treba zanj skleniti pogodbo o zaposlitvi. V tem zakonu torej ni več pogodb o delu, kar pa še ne pomeni, da jih preprečuje: dela, ki nimajo značilnosti delovnega razmerja, bo po novem mogoče opravljati le po pravilih civilnega prava, torej na podlagi civilnih pogodbenih (ne delovno-pravnih) razmerij. Če bo inšpektor za delo ugotovil, da delavec pri delodajalcu opravlja

določeno delo na podlagi pogodbe o delu v nasprotju s tem zakonom (pogoje za opravljanje dela na posameznem delovnem mestu mora delodajalec določiti s splošnim aktom o sistematizaciji delovnih mest), bo lahko delodajalec za ta prekršek takoj denarne kazni. Enaka možnost takojšnjega mandatnega kaznovanja delodajalca je predvidena tudi za druge očitne kršitve zakona o delovnih razmerjih na primer, če delavcu v 15 dneh od nastopa dela ne izroči fotokopije prijave v obvezno zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zavarovanje za primer brezposelnosti.

Določeni sta tudi dve vrsti splošnih aktov delodajalcev. S prvimi delodajalec določa organizacijo dela ali obveznosti, ki jih morajo delavci poznati, da bi lahko izpolnjevali pogodbene in druge obveznosti (sistematizacija delovnih mest, akt o varnosti pri delu, pravila reda in discipline, kateri podatki se štejejo za poslovno skrivnost). Predloge teh aktov mora delodajalec pred sprejemom posredovati v mnenje podjetniškemu sindikatu, njegovo mnenje obravnavati in se do njega opredeliti. V drugo skupino sodijo splošni akti, ki jih delodajalec lahko sprejme le v primeru, če pri njem ni organiziranega sindikata. Z njimi določi pravice, ki se sicer običajno urejajo v kolektivnih pogodbah (razporeditev delovnega časa, plačilo), vendar so te za delavce lahko le ugodnejše od tistih, ki jih določa zakon oziroma zavezujoča kolektivna pogodba, nikakor pa slabše.

Največ sprememb glede na veljavno delovnopravno zakonodajo prinaša novi zakon z obsežno ureditvijo (doslej en člen, po novem 110 zakonskih členov) vseh vprašanj, ki se nanašajo na pogodbo o zaposlitvi. Biti mora v pisni obliki, z natančno opredeljeno obvezno vsebino. Pogodba o zaposlitvi mora vsebovati podatke o obeh pogodbenih strankah, datum nastopa dela,

naziv delovnega mesta oziroma vrsto dela, ki ga mora delavec opravljati po pogodbi, čas trajanja delovnega razmerja, redni delovni čas in njegovo razporeditev, znesek osnovne plače v tolarjih, druge sestavine plače, plačilni dan in način izplačila, letni dopust, odpovedne roke, zavezujoče kolektivne pogodbe oziroma splošne akte delodajalca...). Zaradi na novo predpisane obsežnejše vsebine pogodbe o zaposlitvi pa ob uveljavitvi zakona za zaposlene delavce ne bo treba usklajevati in spreminjati vseh starih pogodb o zaposlitvi, kar bi povzročilo ogromno "papirnatega" dela. Velja namreč načelo, da ima ne glede na spremembe zakona delavec tiste pravice, ki so zanj ugodnejše. Tako se ob starih pogodbah šteje, da so njihov sestavni del lahko tudi zakonske določbe, ki urejajo vsebino pogodb o zaposlitvi. Stare pogodbe torej ostajajo, spreminjati pa jih je mogoče na podlagi volje obeh strank vendar le v smeri ugodnejših pravic.

Pogodbe o zaposlitvi naj bi po novem praviloma sklepali za nedoločen čas. Če v sklenjeni pogodbi čas njenega trajanja ni pisno določen, se šteje, da je sklenjena za nedoločen čas. V stari zakonski ureditvi je sicer sklepanje delovnega razmerja za določen čas omejeno na konkretne dopustne primere, ni pa časovno omejeno. Omenjeno zakonsko vrzel so delodajalci očitno izkoriščali kot lažjo možnost za odpuščanje delavcev, ki so jih prav zaradi negotovosti, ali jim bodo pogodbo za določen čas obnovili oziroma podaljšali, laže obvladovali in tudi ustražovali.

To potrjuje prevladujoča praksa delodajalcev pri novem zaposlovanju, ko so pogodbe o zaposlitvi za določen čas postale sicer nikjer napisano pravilo. Po novem zakonu bo drugače: delodajalec v prihodnje ne bo smel skleniti ene ali več zaporednih pogodb o zaposlitvi za določen čas z istim delavcem in za isto delo neprekinjeno za več kot dve leti. Četudi bi hotel to določbo

obiti z vmesnimi krajšimi prekinitvami (za tri mesece ali manj) pogodbe o zaposlitvi za določen čas, se tega ne bo štelo za prekinitve dovoljenega obdobja zaposlitve za določen čas. Ker se bo delodajalcem na to časovno omejitev zaposlovanja za določen čas težko privaditi, zakon določa prehodno obdobje do leta 2007 (za male delodajalce do leta 2010), v katerem bo mogoče sklepati in obnavljati pogodbe o zaposlitvi za določen čas z istim delavcem in za isto delo za tri leta.

Pri odpovedi delovnega razmerja bo veliko vlogo igral sindikat, ki bo lahko odpovedi za delavca tudi nasprotoval in zahteval zadržanje prenehanja delovnega razmerja, dokler se spor ne reši. Delodajalec pa bo moral v času spora delavcu plačevati nadomestilo plače v višini polovice plače v zadnjih treh mesecih dela. Delodajalec bo lahko odpovedal delavcu delovno razmerje iz poslovnih razlogov (to že poznamo v primerih sedanjega ugotavljanja presežnih delavcev), zaradi delavčeve nesposobnosti ali zato, ker je delavec kršil delovne obveznosti. Zakon razrešuje pravico do odpravnine vsem delavcem, ki izgubijo delovno razmerje brez svoje volje. Odpravnina je odvisna od časa zaposlitve pri delodajalcu in je vezana na povprečno plačo delavca pri delodajalcu v zadnjih treh mesecih dela.

Delodajalec je dolžan delavcu zagotavljati delo, izvrševati plačilo za opravljeno delo, zagotavljati pogoje za varnost in zdravje pri delu v skladu s predpisi, varovati in spoštovati delavčevo osebnost ter ščititi njegovo zasebnost. Plača mora biti v denarju, sestavljena pa je iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost in dodatkov ter dela plače za poslovno uspešnost, če tako določa kolektivna pogodba ali pogodba o zaposlitvi. Odmor se plača tako, kot če bi delavec delal. Delavcem pripadajo dodatki za nočno delo, delo preko polnega delovnega časa, za delo v nedeljo ter delo na dan praznika ali dela prostih dni po zakonu in dodatek za delovno

dobo. Višina dodatkov se določi s kolektivno pogodbo dejavnosti. Delavcu pripada tudi povrnitev stroškov v zvezi z delom, regres za letni dopust mora znašati najmanj toliko kot minimalna plača, izplača pa se do 1. julija tekočega leta.

Letni dopust znaša najmanj štiri

tedne. V zakonu je izrecno prepovedana diskriminacija pri zaposlovanju kandidatov oziroma do delavcev v delovnem razmerju zaradi spola pa tudi zaradi starosti, zdravstvenega stanja ali invalidnosti, rase, verskega ali drugega prepričanja, spolne usmerjenosti ali nacionalnega

porekla. Zakon zelo podrobno ureja tudi posebno varstvo mlajših delavcev (do 18 let), žensk, delavcev zaradi nosečnosti in starševstva, invalidov ter starejših delavcev (nad 55 let). Posebno varstvo pa uživajo tudi sindikalni zaupniki.

Številne delavske pravice so dnevno kršene, zlasti tiste, ki jih urejajo kolektivne pogodbe. Zdaj so osnovne pravice iz kolektivnih pogodb delavcem zagotovljene z zakonom in verjamem, da bodo tudi drugače obravnavane.

Renata Čuček

Kmetijsko gozdarski zavod Ptuj **Kmetijska svetovalna služba**

UREDITEV OKOLJA KMEČKE DOMAČIJE

Kmečka domačija je preko gospodarskega dvorišča povezana z gospodarskimi poslojpi. Praviloma se povezuje z okoliško krajino preko sadovnjaka ali skupine dreves ali pa vsaj enega večjega drevesa, ki ima poleg praktičnih (daje senco, varuje pred vetrom) tudi estetsko funkcijo.

V neposredni bližini hiše je običajno tudi zelenjavni vrt, ki je bil donedavna in delno tudi je pomemben vir samopreskrbe kmečkih gospodinjstev. Zaradi domačih, ponekod pa tudi divjih živali je to ograjen prostor, ki je bil in pretežno še vedno je domena gospodinje. Tu poleg zelenjave rastejo grmi aromatičnih zelišč, cvetočih trajnic, nekaj enoletnic. K cvetju na prostem moramo za celovito sliko dodati še lončnice na okenskih policah, ki pomenijo prehod iz zunanjega sveta v stavbo, imajo pa tudi sporočilni pomen. Sporočajo dobrodošlico mimoidočim in obiskovalcem ter govorijo o marljivi gospodinjini. Omeniti moram še obvezno vinsko trto, ki se, ne glede na ponekod čisto zanemarljiv pridelek, vzpenja ob kmečki hiši širom po Sloveniji. Pri nas, kjer je vinorodno območje, bi morali to tradicijo ohraniti, saj nam brajda lahko da lepo senco, kjer se v poletni vročini ohladimo, jeseni pa lahko uživamo ob zlahtnem sadu.

Nekega splošnega recepta za ureditev kmečke hiše, še posebno tiste, ki se ukvarja s turizmom, ni. Ureditev je seveda odvisna od števila in razporeditve objektov na domačiji, od osončenja, nagiba terena, predvsem pa od potreb in zahtev njenih stanovalcev.

Uporabo tradicionalnih materialov- lesa in kamna (iz domačega okolja) – je potrebno vzpodbujati, ker z njimi ohranjamo kulturno- zgodovinsko tradicijo. Ograje postavljamo le tam, kjer je to nujno potrebno. Najbolj so primerne lesene, preprosto grajene ograje. Najmanj motilno omejuje parcelo žive meje, treba pa je izbrati primerno vrsto. Najbolj ustrezata navadna kalina ali gaber. Lahko jih strižemo ali pa tudi ne.

Poleg pretehtanega izbora materiala za

poti, ograje in druge objekte je posebno pomemben izbor rastlin. Načeloma za podeželje odsvetujemo uporabo vrst oziroma sort, ki imajo drugače, nezeleno obarvane liste ali iglice. Prav nepotrebna navlaka v kmečkem okolju so razne rdečelistne grmovnice od rdečelistne leske, preko rdečelistnega češmina ali rdečelistne bukve. Prav tako ne sodijo sem srebrne smreke, izrazito stebrasto rastoče sorte drevja, rumenoigličaste paciprese in podobno. Sredi naše lepe zelene krajine to deluje preveč tuje.

Glede izbora drevja mislim, da si je mogoče pomagati s sadnim drevjem, kjer gre prvo mesto orehu. Za drevesa, pri katerih ni treba skrbeti za plodove, pa je najbolje izbrati lipo ali jagnjed (laški topol).

Od cvetočih grmovnic izberemo tiste, ki imajo v našem območju tradicijo: španski bezeg, nepravi jasmín, snežna kepa, dojcija in ponekod tudi kerija, grmasta potonika, hortenzije... Od zimzelenih grmovnic naj omenim bodiko (božje drevo) in pušpan, ki je bil nekoč pri vsaki hiši.

V kmečkem okolju se sajenju pokrovnih grmovnic raje izogibajmo, tudi če bi iz funkcionalnega stališča prišle prav. Po svojem načinu rasti in videzu se namreč močno razlikujejo od oblikovanih rastlin, ki so vraščene v naše okolje. Možno jih je nadomestiti z nizkim grmičevjem, trajnicami ali pa z zatravivijo.

Stara navada je ureditev grede s cvetočimi trajnicami ob fasadi hiše, kar seveda ni narobe. Treba je le izbrati rastline, ki so po tradiciji tu imele svoje mesto. Tako so na osončenih gredah spomladi zacvetele bergenije, v maju potonike, sledile so jim velikocvetne ivanjščice, bele lilije, floksi, dalije, jesenske astre. V rahli senci so uspevali srčki, bogato olistane hoste, tigraste lilije. Prav vsepovsod pa so se navadno razširile, tudi glede zemlje zahtevne, maslenice, helenij in bradate perunike. Navedene vrste trajnic je mogoče posodobiti s posaditvijo sodobnih sort zgoraj naštetih vrst, ki pa so bolj cvetoče. Sezonsko cvetje, kamor prištevamo enolet-

nice in spomladi cvetoče čebulnice, nekoč na kmetih ni bilo razširjeno. Izjema so bile dvoletnice: dišeči fajglji, turški nageljni in šeboj.

Ne mislim pa, da bi se bilo treba odreči vsemu novemu. S čebulnicami, ki zacvetijo zgodaj spomladi (žafrani, tulipani, narcise), je prav malo dela. Če gospodinje sežejo po njih zato, da jih razveselijo spomladi, ni s tem seveda nič narobe.

Kaj pa vrtnice? Njihova raba naj bo zmerna. Še najbolj je priporočljiva uporaba popenjavk in to sort z drobnimi cvetovi, ki bogato in dolgo cveto. Prav prijetni bi bili tudi nekateri šipki. Hibridne čajevke pa delujejo preveč »mestno«.

Ves čas sem omenjala kmečko dvorišče. Vendar mislim, da bi bilo prav, da bi tisti, ki so se zavestno odločili graditi hiše v našem lepem kmečkem okolju, tudi okolice svojih stanovanjskih hiš zasadili okolju primerno. Nikakor na naše lepo podeželje ne sodijo pravljíčna bitja- palčki, tudi ne plastični labodi. Tudi stari vozovi in samokolnice ne sodijo na vrtno grede kot posode za rože, saj temu nikoli niso bili namenjeni.

V času načrtovanja ureditve in preureditve okolice naše hiše bi bilo zelo koristno vključiti strokovnjake ustreznih profilov, ki imajo za to delo primerno izobrazbo.

*Svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti na kmetiji:
Terezija Meško, ing.agr.*

Krvavitve

Krvavitev iz rane

Krvavitev poskušajte zaustaviti s prvim povojem, močnejšim povojem ali s pritiskom prstov na krvaveče mesto za nekaj minut. Poškodovani ud dvignite.

Če niste uspešni, prevezite ud med rano in srcem in poiščite zdravniško pomoč.

Krvavitev iz ušesa

Pokrijte uho s čisto gazo in narahlo obvezite. Ničesar NE potiskajte v uho.

Čimprej k zdravniku.

Krvavitev iz nosu

Krvavitev ustavite tako, da daste glavo naprej. Na tilnik si dajte v mrzlo vodo namočeno brisačo, nos pa si stiskajte z mrzlim, mokrim robčkom.

Kapljice ali mazilo za nos ne morejo pomagati. Ne poskušajte zaustaviti krvavitve s tiščanjem robčkov v nos in ne dajajte glave nazaj vznak. V obeh primerih kri sicer ne bo več tekla skozi nos, boste pa krvaveli še naprej. Kri bo neopazno odtekala iz nosu po zadnji steni žrela v želodec.

Kdaj k dežurnemu zdravniku:

- če krvavitve niste uspeli zaustaviti,
- če je vzrok za krvavitev poškodba.

Kdaj k Vašemu osebnemu zdravniku:

- velja enako kot za obisk pri dežurnem zdravniku,
- če jemljete zdravila proti strjevanju krvi,
- če imate krvni pritisk čez 160/100.

Krvavitev po izdrtju zoba

Vzemite čist robček ali gazo, dajte ga v luknjo in stisnite z zobmi.

Če krvavitve ne zaustavite, pojdite k zobozdravniku.

Krvavitev iz pljuč (izkašljanje krvi)

- polsedeč ali sedeč položaj,
- počasi pijte mrzle pijače ali ližite led,
- mrzli obkladki na prsni koš in na vrat,
- čimprej obiščite zdravnika.

Krvavitev iz želodca (izbruhanje krvi)

- polsedeč ali sedeč položaj,

- nič skozi usta (hrana ali pijača),
- mrzli obkladki na prsni koš in na trebuh,
- čimprej obiščite ali pokličite zdravnika.

Krvavitev iz spolovila

- ležite na hrbet ali počivajte v polsedečem položaju,
  - noge pokrčite v kolnih,
  - spolovilo pokrijte s čisto gazo ali vložkom,
  - ničesar NE potiskajte v spolovilo.
- Čimprej h ginekologu ali dežurnemu zdravniku.

19. Nezavest

PRVA POMOČ

Položaj za nezavestnega

Vse nezavestne, ne glede na vzrok nezavesti, moramo nemudoma namestiti v stabilen bočni položaj. V tem položaju ni nevarnosti zadušitve, ker kri in izbljuvki, ki bi jih nezavestna oseba lahko vdihnili v pljuča, neovirano odtekajo skozi usta.

Osebo obrnemo na bok, zgornjo nogo naj ima upognjeno v kolku in kolenu ter oprto ob tla. Zgornjo roko naj ima pred seboj, pred obrazom, upognjeno v komolcu. Glavo naj ima upognjeno nazaj in obraz obrnjen nekoliko navzdol proti tlom.

Takoj pokličite nujno zdravniško pomoč na 112 ali v zdravstveni dom.

20. Oživljanje

Oživljati ste se naučili že v šoli in obnovili, ko ste se pripravljali na vozniški izpit.

Vedno si pokličite pomoč, dva sta veliko uspešnejša kot eden sam.

Pomembno opozorilo: podrobnejše informacije o tem, kako poteka oživljanje in na kakšen način ponuditi prvo pomoč, lahko preberete v zadnji izdaji učbenika Osnove prve pomoči za vsakogar avtorja prof. dr. Mirka Derganca.

NE OŽIVLJAMO VSAKEGA NEZAVESTNEGA.

Ravnajte glede na dihanje in srčno akcijo.

Znaki dihanja:

- prsni koš se dviguje,
  - dihanje začutite na svojem licu ali zaslišite, če se sklonite nad poškodovanca.
- Znaki delovanja srca:
- slišite srce levo ob prsnici,
  - tipate pulz na vratu (nikoli ne tipajte sočasno na obeh straneh),
  - tipate pulz nad zapestjem.

DIHANJE: DA, SRČNA AKCIJA: DA

- NE oživljamo,
  - samo položaj za nezavestnega.
- Takoj pokličite nujno zdravniško pomoč na 112 ali v zdravstveni dom.

DIHANJE: NE, SRČNA AKCIJA: DA

Oživljanje: A, B

Poškodovanec leži na hrbtu.

A: airway: sprostite in očistite dihalne poti

- glavo dajte vznak (samo če ste prepričani, da ni poškodovana vratna hrbtenica),

- očistite vidne tujke, odstranite morebitno protezo,

- če ne zadira, preidite na B.

B: breathing: dihanje

- usta na usta (bolje na masko, če jo imate),

- en počasen vpih vsakih 5 sekund (12 vpihov na minuto). Odmaknite usta, da omogočite izdih.

DIHANJE: NE, SRČNA AKCIJA: NE

Oživljanje: A, B, C

A in B kot je navedeno zgoraj.

C: circulation: krvni obtok

- udarec na prsnico (samo pri odraslih) in preverite, če je srce začelo delovati, če ne:
- zunanja masaža srca:

- pokleknite ob nezavestnega,
- odprto levo dlan dajte na spodnjo polovico prsnice,
- desno dlan dajte na levo dlan,
- roki imejte iztegnjeni v komolcih,
- nagnite se naprej in pritisnite na prsnico, da se pogrezne za 2-3 cm,
- frekvenca pritiskov je 100 na minuto.

Kombinacija vpihov in masaž srca:

- če oživlja samo ena oseba: 15 masaž in 2 vpiha,
- če oživljata dve osebi: 5 masaž in 1 vpih.

Preverjanje uspešnosti – dihanja in srčne akcije – vsakih nekaj minut.

Kako dolgo oživljati:

- dokler ne zadira in mu ne začne biti srce,
- dve uri od zastoja dihanja in srčne akcije,
- do prihoda zdravniške ekipe.

Pripravil:
Franc ŠUTA, dr.med.

Povzeto in prirejeno po Zdravniški zbornici Slovenije in britanskem združenju splošnih zdravnikov

POGLED NA KMEČKO POVORKO 21. KMEČKEGA PRAZNIKA V DESTRNIKU

Da ne bo pomote; s tem člankom ne želim nikomur nič slabega, moj namen je potegniti črto pod avgustovski kmečki praznik, ga pokomentirati in ovrednotiti »etnološko«. Pišem prosto po spominu, zato naj ne zamerijo tisti »pozitivci«, ki niso omenjeni, in tisti »negativci«, ki so omenjeni. Obojih je bilo še več.

Pohvale vredna je vas Jiršovci (kot je bilo omenjeno že na prireditvi) s svojimi številnimi nastopajočimi. To je dokaz, da znajo vaščani Jiršovc stakniti glave in z veliko volje in malo nevoščljivosti prikazati v glavnem že izginula kmečka dela in z njimi povezane običaje. Prav zaslužijo si, da se naslednji kmečki praznik preseli v Jiršovce. Verjamem, da bi ga izpeljali korektno (kar zadeva strokovnost), zelo gostoljubno in nič obremenjeno z narejeno prijaznostjo in domačnostjo. Kajti dokazali so, da so se kot vaška skupnost še najbolj pripravljene predstaviti in pokazati vaški utrip ter življenje svoje vasi v preteklosti. Omeniti je treba tudi vaško mladino (vse sodelujoče, ne samo »Jiršovčare«), ki je pogumno sodelovala v povorki.

Predsednica Turističnega društva Destrnik je omenila, da želijo s prireditvijo prikazati kmečko življenje nekoč, in to predvsem mladim. Pri tem pa opažam, da prihaja do poneumljanja oziroma napačnega interpretiranja preteklosti, v tem primeru kmečkih opravil in običajev. Predvsem je treba vedeti - če imamo resnično v mislih prikaz preteklega kmečkega življenja - da je treba ta prikaz, kolikor je le mogoče, časovno približati obdobju, ki ga želimo predstaviti. Ker pa vemo, da se vsak spozna na vse, še posebej pa na etnologijo in zgodovino, prihaja do potvarjanja preteklosti. V mislih imam nošnje: adidaske, sončna očala, kavbojke, »gmašno« krilo pri mlatenju slame ... Vse to je izven časovnega konteksta, ki naj bi bil prikazan v povorki. Če se že gremo nostalgijo po starem in izginulem, to tudi korektno predstavimo. Da se razumemo; še kako dobro vem, da je precej stvari - predvsem ko pripravljate prireditve, odvisnih od večjih dejavnikov (denarja, vašeke ali občinske podpore, društvene podpore, predmetov in rekvizitov, ki so ali niso na voljo ...), a za našeto velja, to je jasno vsake-

mu nastopajočemu, da tega v preteklosti, ki jo prikazujemo, niso poznali. Tu je »hakelj«: mladina tega ne ve. In če jo želimo vzgajati in učiti, je ta način treba spremeniti.

Pogrešala sem odlične lanskoletne viničarje iz Ločkega Vrha, ki so si upali prikazati (vemo, da manj lepo plat življenja, čeprav je bila prisotna, zelo radi skrivamo ali pa jo celo namerno izpodrivamo) tudi manj »idealizirano« in nič kaj idilično življenje viničarjev, to je revnega sloja kmečkega prebivalstva.

Pogrešala sem tudi prikaz rokodelskih spretnožev (pletenje žingerla, izdelovanje papirnatih rož, pletenje košar, delo kovačev ...). Vse to bi moralo biti prikazano, še več, to bi bila odlična promocija kulturne dediščine in turizma v občini, hkrati pa bi s prodajo teh izdelkov zaslužek ostal doma, izdelovalcem. Zakaj ostajamo samo pri trženju žgibanc? Tudi ljudsko petje bi se moralo slišati iz grla naših ljudskih pevk. Vsi vemo, da je petje še kako bilo prisotno pri opravljanju skupinskih kmečkih del (Destrniški oktet je to prikazal). Tako kot ples, ki je bil v Slovenskih goricah po vsakem večjem kmečkem delu, in ga je prikazala srednja skupina destrniških folkloristov.

Nastopajoče vasi se začnejo ponavljati; leta zapovrstjo pokažejo isti običaj ali kmečko delo. To postane dolgočasno za gledalce, ki so, tudi več let zapovrstjo, na prireditvi. Jasno, da je življenje ponavljajoči se cikel navad, običajev, praznikov, opravil, del ... Kmečka dela in opravila so se in se ponavljajo. To ne pomeni, da vas ne sme nastopiti, lahko pa bi pokazala kaj drugega. Vas Gomilci je prikazala poroko kot enega izmed treh (poleg poroke še rojstvo in smrt) pomembnih mejnikov človekovega življenja. Nova ideja! Adidaske sicer ne spadajo k poroki (če je mišljena rekonstrukcija preteklosti), vredno pa je omeniti bosman (poročno torto), papirnati šopek neveste in svatovske puščjce.

Vem, da še bog ni za vse. Nikoli ne bomo vsi z vsem zadovoljni. To tako je, še posebej v Destrniku. Ko pa se lotevamo prikaza starega, je treba predvsem vedeti, kaj hočemo s tem doseči. To, da popačeno obujamo spomine, ni nič. Obujamo

jih dobro in kvalitetno, pa tudi prijateljsko, sosedsko in družabno.

Moje mnenje je, da smo, s tem ko smo se številčno udeležili kmečkega praznika, pokazali solidarnost do nastopajočih in željo, da se prireditve nadaljuje. Druženje in solidarnost sta vrednoti, ki izginjata - tudi na vasi,

kmečki praznik pa je tista redka priložnost, ko se prebivalci posameznih vasi srečajo in se prijetno zabavajo. Ravno druženje, pomoč, zabava in veselje so tiste vrednote, zaradi katerih se starejši ljudje tako nostalgичno spominjajo preteklosti in kmečkih del.

Jelka Pšajd, etnologinja kustodinja

HUMANITARNA POMOČ DRUŽINI ROŠKAR IZ GOMILC

Očeta štiričlanske družine je v letu 1999 prizadela bolezen, naslednje leto je sledila težka možganska operacija. Bolezen, dolgotrajno in naporno zdravljenje sta pustila posledice, ki sta očeta priklenile v invalidnost in mu za vedno onemogočile skrbeti za družino. Zaradi invalidnosti moža in dveh mladoletnih otrok (9 in 11 let) je žena le delno zaposlena. Ostali so brez potrebnih finančnih sredstev za golo preživetje, razen invalidske pokojnine. Družino pesti še prejšnja zadolžitev za gradnjo hiše.

Da bi družini vsaj delno pomagali in olajšali eksistenčne težave smo se odločili izvesti humanitarno akcijo. Na, sicer že prej zgrajeno novo hišo, bi radi naredili izolacijsko fasado in s tem zmanjšali vsakoletne stroške za ogrevanje.

S prošnjo se obračamo na vas, da kolikor je v vaši moči, s finančnimi sredstvi ali s potrebnim materialom pomagate izvesti humanitarno akcijo. V ta namen je odprt transakcijski račun pri BANKI SLOVENIJE št.TR: 01218-0100016674.

Z mislijo »Nikoli ne vemo, kdaj bomo potrebni pomoči« se vam v imenu družine in našem imenu zahvaljujemo za humano dejanje. Več o akciji v prihodnji številki Občana.

HVALA!

Minile zate vse so bolečine,
v srcu pustile nam spomine.
Čeprav si moral veliko pretrpeti,
s teboj bilo nam je lepo živeti.
Vse kar storil si za nas nekdanj,
hvala ti za vekomaj.

SPOMIN MATIJA MURKO

iz Svetinc 39
1922 - 27. septembra 1992

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in mu prižgete svečko v spomin.

Vsi njegovi

PRIZNANJA ZA VZORNO UREJENO OKOLJE SO PREJELI:

VZORNO UREJEN DOM

Brigita in Stanko Solina, Jiršovci 59

Jelka in Marjan Irgl, Ločki Vrh 12

POSEBNO PRIZNANJE ZA OBLIKOVANJE ZANIMIVIH LIKOV
BRANKO KRAJNC, Strmec pri Destrniku 14

Veronika in Slavko Rodošek, Zg. Velovlek 9

Ana Šimenko, Placar 19

Terezija Pihler, Levanjci 24

Nada in Stanko Pukšič, Dolič 23

Valerija Šaško, Janežovci 2

Jožica in Janko Markež, Placar 5a

Marija in Franc Kumer, Svetinci 38/b

Branko Goričan, Slikopleskarstvo, Placar 11b

VZORNO UREJEN
OBJEKT

POSLOVNI

ČESTITAMO!

AVTOPREVOZNIK
Marjan Tašner, s.p.

Dolič 36, 2253 Destrnik, tel.: 92/753-23-11

Nudimo vam prevoze vseh vrst
gradbenega materiala

GSM: 041/642-916

Občan - 27. september 2002